

מדינת ישראל

משרדי הממשלה

משרד ביטוח

24

לשכת השר: 24

שם השר: משה קצב

רשמי:

22/4/98

מס' תיק מקורי 40887/8

שם תיק: לשכת השר משה קצב - מזרח ירושלים

מזהה כיוז: **40887/8-גל**

מזחה פריט: 00067eb

כתובת: 2-112-9-9-3

תאריך הדפסה: 23/08/2017

מחלקה לשר הביטוח

מ'רפ"ח,
מ'רפ"ח

משרד התיירות
ירושלים
המנהל הכללי

אי תמוז, תשנ"ז
6 יולי, 1997

סימוכין: 97-02-9790

לכבוד
מר ראובן קשאני
יו"ר הועדה לשיקום הר הזיתים
רח' החבצלת 12 א'
ירושלים 91000

שלום רב,

הנדון: שיקום הר הזיתים
הסמך: פנייתך לסגן רה"מ מיום 22/6/97

מאשר בתודה קבלת פנייתך שבסמך שהועברה להתייחסותי.

כפי שהינך מציין בפניה הגורם הבלעדי אשר החל לטפל בשיקום ושימור השטח הינה החברה לפיתוח מזרח ירושלים הנמצאת בבעלות משותפת של משרדנו ועיריית ירושלים. פעילות זו מבוצעת בהנחית וברכת סגן רה"מ אשר אינו חוסך מאמץ כשמדובר בשחזור ושיקום האתרים בירושלים.

נושא הר הזיתים מטופל בעדיפות, וסגן רה"מ ביקשני להבטיחך כי לא יחסכו מאמצים להחזיר עטרה ליושנה.

בברכה,

דוד ליטבק

העתק: מר משה קצב - סגן רה"מ ושר התיירות

למען
 ירושלים
 הר הזיתים
 הקרן לשיקום הר הזיתים
 The Fund for the Restoration of the Mount of Olives

ב"ה, י"ז בסיון תשנ"ז
22.6.97

משרד התיירות
 לשכת השר
 מקבל מס' 14264-11-97
 מט"ח 26-6-97

לכבוד
 מר משה קצב
 שר התיירות
 הכנסת
 ירושלים

13
 ארכיון

אני מודה על התענינות כב' וטיפולו בנושא כה חשוב וכאוב למנוע חילול קברי אבותינו, שוכני עפר על הר הזיתים. תקוותנו, שגורמים ממשלתיים הנוגעים בדבר, יפתרו את בעיית השמירה במקום הקדוש לנו מדורי דורות. אין ספק, שאם תוגבר השמירה בהר הזיתים ע"י כוחות הבטחון ובמיוחד בשעות החשיכה, ימנעו מעשי הוונדליסטים המנפצים מצבות ומחללים קברים באין מפריע.

בהזדמנות זו אני מעלה נושא נוסף הקשור בשיקום הר הזיתים, שחולל במשך י"ט שנים בשלטונה של ירדן.

כפי שידוע לכב' עתה, לאחר כשלושים שנה לאיחודה של ירושלים, חברו יחדיו גורמים שונים לטפל בשיקום ושימור הר הזיתים, באמצעות החברה לפיתוח מזרח ירושלים, וכבר פועלים בשטח מהקצבות ראשונות של משרד הדתות, אך סכומים אלה הם זעומים ולא יפתרו את שיקום ההר בכללו.

אנו מנסים לגייס תרומות מנדיבים למטרה זו. מכל מקום, בעיית שיקום הר הזיתים היא ממלכתית לכל הדעות והממשלה היא שצריכה לקבל על עצמה את שיקום ההרס והחורבן, שבצעו בני בליעל בזמן מלחמת העצמאות ושנים לאחר מכן.

לפי הערכות מומחי החברה לפיתוח מזרח ירושלים, עלות תכניות השיקום כ- 40 מליון ש"ח, וזה צריך להיות נידון בוועדת הכספים של הכנסת, שתשריין את הסכומים הנדרשים מתקציב המדינה, לשיקום ההר על פני כמה שנים, כי רק כך נהיה בטוחים, שנשקם סוף סוף את החורבן ונחזיר עטרה ליושנה.

אנו מודים לכב', על כל טיפול וסיוע לבצוע משימה זו.

אשרי יידי
 יוני גמא
 זושא ינוט
 אהרן קאס
 הרב אהרן קאס
 יזנונין קאס
 אהרן קאס

בכבוד רב

[Handwritten Signature]

ראובן קשאני
 יו"ר הוועדה לשיקום הר הזיתים

חברה קדישא אחידה לעדת הספרדים ובני עדות המזרח בירושלים
 UNITED HEVRA KADISHA FOR SEFARADIM AND ORIENTAL JEWS IN JERUSALEM

רחוב החבצלת 12א, ת.ד. 10 ירושלים 91000 טל': 02-6254371/2 פקס: 02-6231827
 12a Havatzeleth St. P.O.Box 10, Jerusalem 91000 Tel. 02-6254371/2 Fax: 02-6231827

24/5

8/2/97

ב' תמוז, תשנ"ז
7 יולי, 1997
DOC.9

אל : הרב מאיר שלמה גרינברג, מנכ"ל משרד הבנוי והשכון

שלום רב,

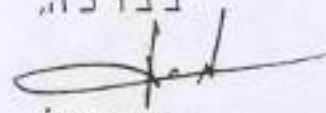
הנדון: תכנית פתוח לרחבת הכותל המערבי
(מכתבך מיום י"ז בסיוון תשנ"ז אל מנכ"ל המשרד לעיניני דתות)

כיו"ר הועדה לתאום מיזמים תיירותיים בירושלים עלי להעיר כדלקמן:

1) התכנית לוקחת בחשבון את ההיבט ההלכתי. על כך ניתנה הוראה חד משמעית לחברה לפתוח מזרח ירושלים הפועלת באזור כורזע בצוע של משרד התיירות ושל עיריית ירושלים.

2) נושא החניה לאזור הכותל טופל במסגרת תכנית מקיפה של סובב עיר העתיקה אשר הוכנה ע"י הועדה. ראש העיר אימץ עקרונית את התכנית והנחה בהתאם את הגורמים המקצועיים בעירייה לפעול לקידומה.

בברכה,

משה ריגל
סמנכ"ל תכנון ופיתוח
ויועץ כלכלי לשר

העתקים: מר משה קצב - סגן ראש הממשלה ושר התיירות

- מר אהוד אולמרט - ראש עיריית ירושלים
- מר דוד ליטבק - מנכ"ל משרד התיירות
- מר שבתאי שי - משנה למנכ"ל משרד התיירות
- מר אבי בלושטיין - מנכ"ל המשרד לעיניני דתות
- מר יואל מרינוב - מנכ"ל החברה לפתוח מזרח ירושלים
- מר איתן מאיר - משנה למנכ"ל עיריית ירושלים

משרד התירות
מאיר פרוש

המנהל הכללי

משרד התירות

לשכת השר
תקבל מס' 92-04-15005
מאריך 2-2-97

בסי"ד, ירושלים, י"ז בסיון, תשנ"ז
22 ביוני, 1997
סימוכין: 220619970050/ש

לכבוד
מר אבי בלושטיין
מנהל כללי
משרד הדתות
רח' כנפי נשרים
ירושלים

שלום רב,

הנדון: שיפוץ ושיפור התנאים באזור הכותל המערבי

בהמשך לשיבות שהתקיימו בנדון בהשתתפות נציג משרדנו הנני מבקש להפנות את תשומת לבך כדלקמן:

אין ספק שאנו רואים באור חיובי את הטיפול בשיפוץ האזור של הכותל המערבי, שריד בית מקדשינו, מקום המקודש לכל עם ישראל, ואנו מברכים על כך.

אך חשוב לקחת בחשבון את הפרוייקט מההיבט ההלכתי והרי חז"ל אמרו "סוף מעשה במחשבה תחילה".

כמו כן לא ראיתי בפרוגרמה ששמו דגש על נושא החנייה באזור שלדעתי הינו נושא שצריך טיפול מיוחד ודחוף.

אני מקווה שבעזרהיית במהרה יבנה בית מקדשינו ותפארתינו ולהחזיר עטרה ליושנה בביאת משיח צידקנו.

בכבוד רב, אבי צי/א
מאיר פרוש
מאיר שלמה גרינברג
המנהל הכללי

העתק: הרב מאיר פרוש - סגן השר
מר משה קצב - סגן ראש הממשלה ושר התירות

24
מ"מ ירושלים

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ

EAST JERUSALEM DEVELOPMENT LTD.

2 ביולי 1997

97-01-15032
27.97

אל : לשכת סגן ראש הממשלה ושר התיירות
לידי הגב' אלסי

מאת: מנכ"ל החברה

הנדון: סיור סגן רוה"מ וסגן השר לענייני דתות ביום א' 6.7.97

1. בהמשך לפגישה, אשר התקיימה בלשכתו של סגן רוה"מ ושר התיירות ביום 13.1.97 בה נטל חלק מר יגאל ביבי סגן השר לענייני דתות וכפי שסוכם יתקיים סיור ביזמת החברה לפיתוח מזרח ירושלים, בהשתתפות ה"ה מ. קצב וי. ביבי ביום א' 6.7.97 בין השעות 11:30-13:30.
2. להלן מסלול הסיור:
11:30 ביקור באולם הסעודה האחרונה ובקבר דוד, סקירה על פעולות השיקום והשימור אשר נעשו במקום וליבון נושא האחזקה.
- 12:00 ביקור ברחבת הכותל המערבי סקירת הפרוייקטים לטווח הקצר על בסיס חוברת הפרוייקטים, אשר הועברה בזמנו.
- 12:30 בית העלמין הלאומי בהר הזיתים - פרוייקט דרך המלך - מעלה הכהנים - השלב הראשון של שיקום בית העלמין בהר הזיתים.
גת שמנים - פרוייקט תיירותי/מלונאי לשנת 2000 - הוסטל לצלינים ומרכז למסחר תיירותי.
- 13:00 חקל דמא - גיא בן-הינום - פרוייקט תיירותי לשנת 2000.
3. הסדרי ההסעה יקבעו בנפרד עם לשכתכם. כפי שסוכם, התיאום עם לשכת סגן השר יגאל ביבי הינו באתריותכם.

בברכה,
יואל מרינוב
מנכ"ל החברה

העתק: מר יגאל ביבי - סגן שר הדתות
 עו"ד א. לורד, יו"ר מועצת המנהלים
 מר דוד ליטבק - מנכ"ל התיירות
 מר חזי צייג - מנכ"ל החמ"ת
 מר אבי בלושטיין - מנכ"ל משרד הדתות
 מר שבי שי - משנה למנכ"ל התיירות
 מר משה ריגל, סמנכ"ל לתכנון ופיתוח, משרד התיירות
 מר עודד וינר - מנהל המקומות הקדושים
 מר סולי אליאב - מנהרות הכותל
 S-החבר 168ח

היום
אחתיו
24/54

סגן ראש הממשלה
שר התיירות

תאריך: 30/6/97

אל: משה רובין
מאת: השר

הנדון: ציה - 3/3

רצף הנוסעים המגיעים לארצנו

א"י - ג'רמני, כמותם רחוק, זאצווק

בכבוד רב
משה קצב

משרד התיירות
לשכת השר
תקשורת: 83941-10-43
49-21

INTERNATIONAL
TOURIST ATTRACTIONS

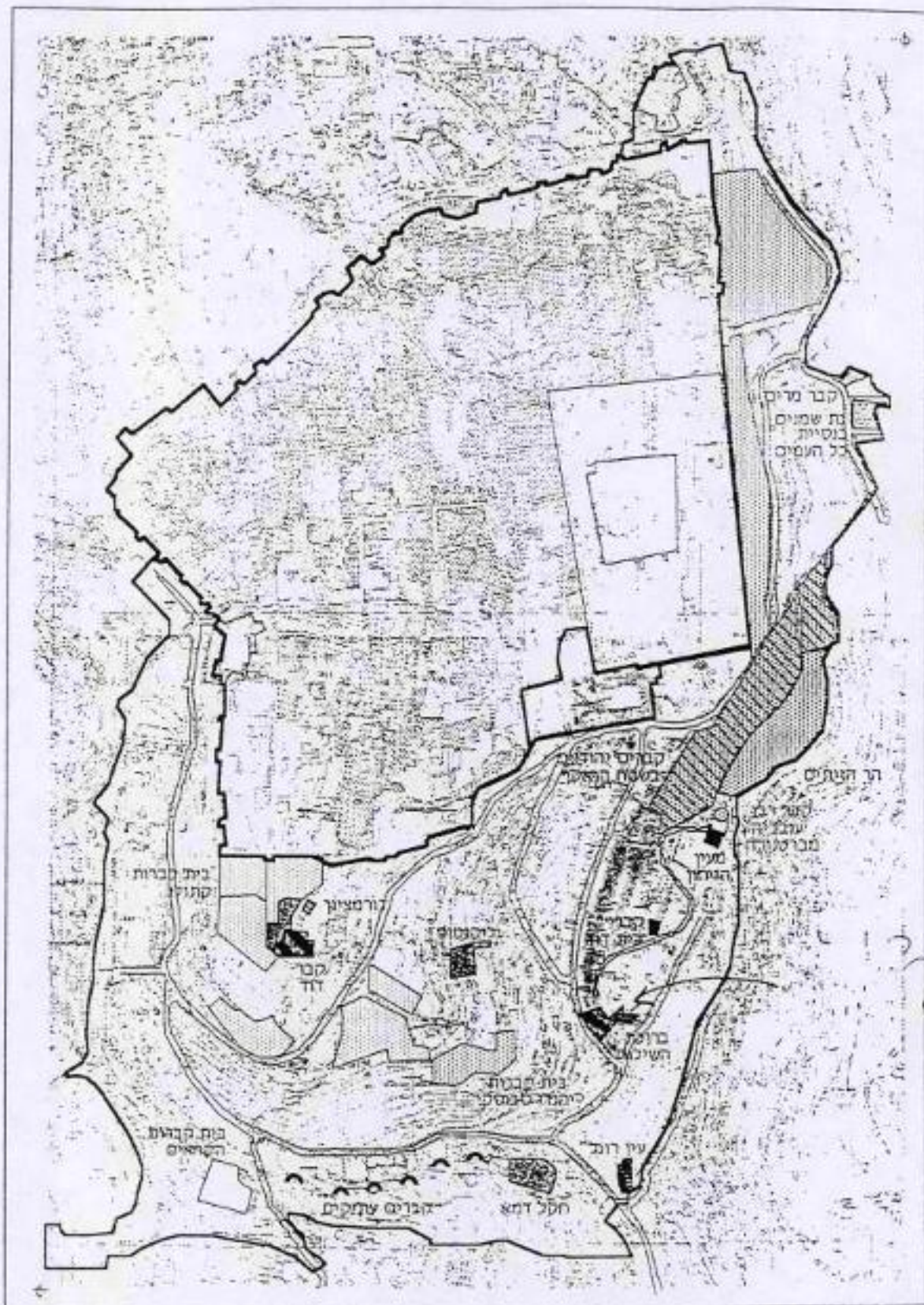
13 Krinitzi Street
Ramat-Gan 52453
Israel

Tel: 972-3-6701793

Fax: 972-3-6701798

עיר דוד

מסע מופלא בזמן בעקבות הממלכה הקדומה
מיזם תיירותי

אתר יהודי	■	אתר מוסלמי	■	אתר נוצרי	■
בית קברות יהודי	▨	בית קברות מוסלמי	▨	בית קברות נוצרי	□
בית קברות קראי	□	ער דוד	■		

עיר דוד מסע מופלא בזמן בעקבות הממלכה הקדומה מיזם תיירותי

עיר דוד היא ירושלים המקורית, עירו של דוד המלך. העיר שממנה התרחבה ירושלים כולה. עיר דוד הייתה במשך שנים שוממה ועמומה כשאת רב שטחה מכסים תלי עפר של עשרות מטרים ובראשם מבנים עלובים ומטים לפול שבהם מתגוררים תושבי הכפר סילוואן חלקם ללא סמכות וללא בעלות של ממש.

בין המבנים והעזובה השוררים כאן נמצאים מספר אתרים ארכיאולוגיים מהמעלה הראשונה. בגלל המצב הביטחוני הרעוע והמגורים של תושבי הכפר הסמוך, נעלמה התיירות משטח זה לחלוטין.

עמותת אלעד שמה לה כמשימה להחזיר עטרה ליושנה ולהחזיר את מיליוני התיירים מכל הדתות והלאומים למפגש מרגש עם עברה האוטנטי של ירושלים. המשימה הראשונה שטרם הושלמה הייתה להביא את הבעלות בשטח עיר דוד לידיים ממלכתיות ופרטיות שיאפשרו להביא שקט אל המקום ויאפשרו לשחזר ו/או להקים אטרקציות תיירותיות משמעותיות.

כיום נמצאים 60% מהשטח בבעלות יהודית ו/או ממלכתית כאשר רב המבנים הללו נמצאים גם תחת אכלוס יהודי האוהד והמחויב לרעיון שיקומה של העיר. חלק מהמבנים מיועד למגורים ואחדים מיועדים לשמש לצורכי תיירות.

עמותת אלעד ביצעה את רב המשימה בכוחות עצמה כשמעת לעת מסייעים ומתגייסים גורמים ממלכתיים ועירוניים. עתה נמצאת עיר דוד בשלב קריטי ורגיש. תוך תשומת לב למצב המדיני והפוליטי אנו מאמינים כי כעת יותר מתמיד, האזור מוכן לזינוק גדול ומשמעותי שאם יתבצע ישאיר רישומו בצורה שאי אפשר יהיה להתעלם ממנו.

כיצד יתבצע המהלך הבא?!

לצורך ביצוע השלב הבא: שלב הפיתוח התיירותי, גייסה העמותה קבוצה המורכבת מגורמים בעלי ניסיון תיירותי מוכח בארץ ובעולם שהסכימו כנגד כל הסיכונים לקחת את המיזם לידיים. העיקרון המנחה את חברי הקבוצה הוא "ציונות" עם מוכנות להשקעה גדולה בתנאי שההחזקה תכסה את עצמה ותהיה רווחית. ואלה חברי הקבוצה:

חברת ITA

חברה בין לאומית שמרכזה בישראל, החברה מתכננת, מקימה ומתפעלת אטרקציות תיירותיות בקנה מידה בין לאומי. בין הפרוייקטים שלה שאותם היא מקימה באמצעות חברה אחת "אור-פאן" נמצא את: "האושנריום" - האטרקציה החדשה במצפה התת-ימי בהשקעה של 2.5 מליון דולר, "מעייין השילוח" - האטרקציה החדשה בעיר דוד בהשקעה של שני מיליון דולר, "סגה וורלד" - מיזם בשותפות החברה היפאנית סגה להקמת מרכזי ביזור למשפחה (האתר הראשון בישראל באילת נפתח החודש במול הים), "סגה סיטי", פארק אטרקציות בן 5,000 מ"ר בSUNWAY PYRAMID בדרום מזרח אסיה, MOVIE WORLD בדאבלין אירלנד ובקרוב אטרקציה מרכזית באוסטרליה לקבוצת TIME WARNER.

בירושלים מתכננת הקבוצה גם להקים בתוך שנה את "מעלית הזמן" בהשקעה של שלושה מיליון דולר.

לחברה שותפות בפרוייקטים תיירותיים-חינוכיים עם אגד-טללים, החברה הגדולה בישראל לארגון והסעת תיירות פנים מאורגנת.

את ITA מנהלים אורי ירדני ודני רובנשטיין (לשעבר מנהל בכיר בקבוצת דיויד לואיס- בארץ ובעולם).

קבוצת קלאב הוטל

איש העסקים הבין לאומי ניסן חכשורי יחד עם שותפיו בקלאב הוטל לוטראקי וחברת ראסידו (הנסחרת בבורסה) יחד עם קבוצת ITA החליטו על השקעה בעיר דוד.

קבוצת עזרא הראל

קבוצה בראשות איש העסקים הבין לאומי שהשקעותיו בתחום התיירות נאמדות ב150 מליון דולר, עם שליטה בחברת תיירות הנופש צבר, מלונות הרטן, קאנטרי קלאבים, ושותפות ITA.

הקבוצה בהיותה בעלת אמצעי השקעה, ניסיון, יכולת שיווקית מוכחת מאמינה כי לקראת שנת 2,000 ניתן יהיה להביא לעיר דוד:

כמיליון תיירים בשנה עם גידול של 15% מידי שנה.

בכדי לעמוד במשימה דרוש שיתוף פעולה של חמישה גורמים:

- עמותת אלעד המחזיקה בכל האתרים הרלבנטיים לתיירות
- משקיעים (ITA, קבוצת קלאב הוטל, קבוצת הראל)
- חברה יזמית המתמחה בתכנון, והקמה של אתרי תיירות - ITA
- סיוע עירוני וממשלתי
- שיווק תיירותי (צבר, אגד-טללים)

כרגע ישנם כבר בידינו כמעט כל האלמנטים הללו. כל שנשאר הוא להפוך את האהדה העירונית והממלכתית למטבע העובר לסוחר ולהעניק ליזמים את התנאים הבסיסיים הנדרשים.

עד כה הושקעו ברכישת בתים ושיפוצם מיליוני דולרים. בתחום התיירות כבר מתבצעת בשטח השקעה של:

- כ 2,000,000 \$ (בבית המעיין)
- ישנה התחייבות נוספת בהשקעה של 4,000,000 \$ נוספים (בצופה)
- פרויקטים בתהליך ייזום של עוד 2,000,000 \$.

סה"כ צפי להשקעה בשנה הקרובה 8,000,0000 \$.

הבעיות:

מגוון הבעיות העומדות בפני יזמי עיר דוד רבות. הבעיה המרכזית היא כמובן הגורמים הפוליטיים הערביים הרואים בכל בניה תיירותית במזרח ירושלים מכשול. התושבים המקומיים בראייתם המפוכחת דווקא מבינים כי הגעתם של מיליוני תיירים תאפשר גם להם ליהנות מהשגשוג. בעיות אלו יפתרו רק בדרך הפעולה השקטה של אלעד ונחישותה. אנו מעלים כאן רק את הבעיות האופרטיביות המידיות שפתרון אפשרי.

1. חסר תכנון תיירותי מובנה וכוללני המאפשר לתייר ולמדריך להגיע אל השטח, לשהות בו ולצאת ממנו בתנאים טובים.
2. יש צורך בהשלמת תשתית של כבישים, שבילים, ניקיון.

3. יש להמשיך ולהשקיע בביטחון ואחזקה שוטפים.
4. חסרים שירותים תיירותיים בסיסיים (שירותים, שתייה, תקשורת).
5. צריך לאחד כוחות ולצמצם בירוקרטיה מיותרת. כעת נמצאת העיר תחת טיפולן של כמה רשויות שלא כולן יכולות או מוצאות לנכון להשקיע המשאבים הדרושים להפיכת האתרים לאטרקטיביים.
6. ישנם הסתייגות מהשקעות בשטח העיר. מחקרים כמו זה של חברת אשד, טוענים כי אין כדאיות בהפעלה מסחרית של האתרים באזור או בהשקעות נוספות.
7. כפועל יוצא מפסקה 6 ומהמצב בכללותו באזור לא מוקמות אטרקציות מרכזיות.
8. יש צורך למצוא יזם שיקים מערך הכנסות שיוציא את העיר ממעמד של "חוסה" למעמד עצמאי מהבחינה הכלכלית.

הפתרונות:

1. מתן תנאים לקבוצה היזמית לטפל במכלול עיר דוד. הקבוצה מחזיקה כיום בכל השטחים הרלוונטיים להקמת אטרקציות בעיר דוד. היא גם זו השומרת על הביטחון באמצעות שמירה עצמאית. ברשות הקבוצה יכולת השקעה ומוכנות לכך גם בתנאים הקשים השוררים כיום. הקבוצה מוכנה ליטול על עצמה את התכנון והאחזקה של כל האטרקציות בעיר דוד.
- לשם כך היא מבקשת לקבל לטיפולן עיר דוד. היא מבקשת לקבל את כל האתרים הקיימים בשטח עיר דוד ועמק המלך ושאינם מתוחזקים כהלכה: פיר וורן, תעלת השילוח, שטח G, המעיין והנקבה, שטח E, ואזור הגן האומאי, בכדי שתביא אותם לרמה תיירותית מהמדד הראשונה.
2. היזמים מבקשים להפוך חלק מהשטחים הפתוחים לאתרים בתשלום שיכסו את ההשקעות בהם. כמובן לאחר שיושקעו בהם כספים שיהפכו אותם לאטרקציות ממשיות.
3. הקבוצה מוכנה כנגד כל הסיכונים, להקים כבר בשלב הראשון שתי אטרקציות משמעותיות ומבקשת לשם כך לקבל את התנאים המוענקים לכל מיזם תיירותי.
4. העירייה והגורמים הממלכתיים מתבקשים לסייע בתשתיות השונות, שבילים, מדרגות, תאורה, שירותים וכו'.
5. עמותת אלעד החברה בקבוצת היזמים הביאה בזכות אמצעי השמירה ומגורי היהודים לעליה משמעותית בביטחון. ההוכחה ניתנת בהגעתם של מאות תיירים מידי יום אל השטח. העמותה מצפה לסיוע גם בתחום זה ע"י הידוק שיתוף הפעולה והקצאת משאבים מהגורמים הביטחוניים.
6. יש לסייע ליזמים ולמשקיעים הפרטיים במתן האישורים המתאימים, בזירוז התהליכים, להפעלת חלק מהמבנים והשטחים שברשותנו כאטרקציות ושירותים תיירותיים.
7. ע"י קבלת כל האתרים ליד מכוונת אחת אנו נוכל לתפור חבילות תיור בעיר דוד עם כרטיסים משולבים.
8. לסיכום יש להדגיש כי הקבוצה היזמית מוכנה לפעול ולהשקיע, אך התנאי היסודי להצלחת המיזם הוא בהכנסת כל האתרים שבעיר דוד ועמק המלך תחת מסגרת ניהולית ושיווקית אחת.

קבוצת היזמים מאמינה כי היא תוכל להפוך את עיר דוד למיזם תיירותי

מצליח!!!

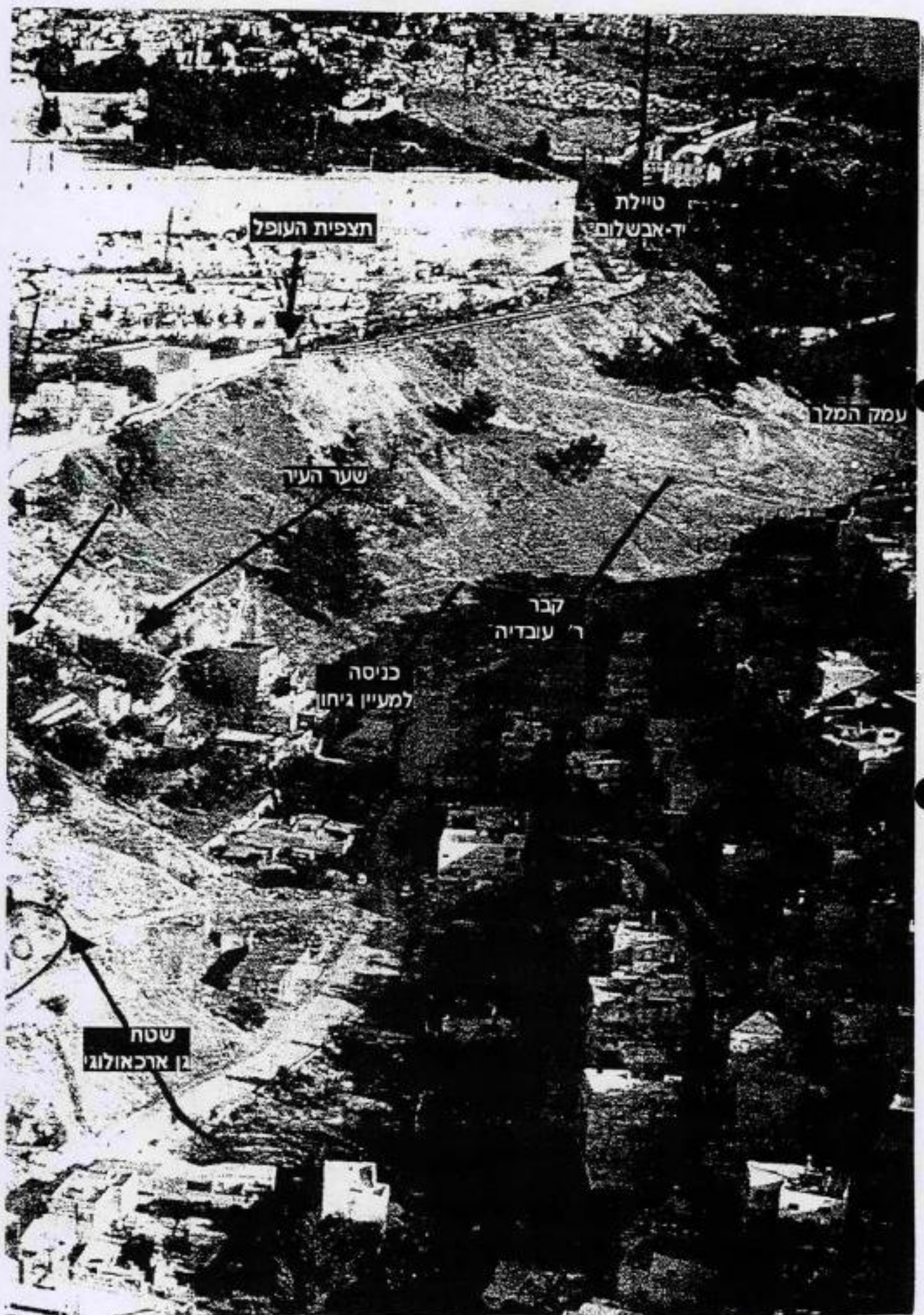
מדוע אנחנו נצליח במקום שאחרים מנבאים כישלון?!
ומדוע יש להעביר לרשותנו את האתרים הקיימים?!

- ועדות ההיגוי והחברות המייעצות לא התייחסו לאטרקציות מרכזיות בעיר דוד מהסיבה שכאלה לא היו בנמצא. אנחנו גייסנו את הכסף להקמתן ואנו נקים אותן. קיומן של אטרקציות שכאלה יעלה את המוכנות של התייר לשלם.
- הקבוצה היזמית שולטת על אמצעי שיווק המטפלים בתיירות מאורגנת בירושלים הנממדת במאות אלפים במשך שנה. הקבוצה יכולה להפנות את הקבוצות לאזור ללא צורך בהשקעות כבדות.
- החישובים של ועדות ההיגוי ומבצעי המחקר התייחסו לבעיות הביטחון ועליותיהן הגבוהות. אך הן התעלמו מרמת האבטחה הקיימת כבר בעיר בלאו הכי ומוחזקת ע"י היזמים כבר עכשיו.
- במחקרים שמשרד התיירות הזמין מחזרת העובדה שישנה בעיה בקבלת בעלויות על השטחים המתאימים לאטרקציות. כידוע כל השטחים הרלוונטיים כבר בידינו ואנו כבר בשלב מתקדם של התכנון והביצוע.
- הקבוצה הוכיחה כי יש לה את הנחישות והיכולת לפעול במקום שגופים ציבוריים וממלכתיים אינם יכולים לפעול.
- רק יזם המחזיק ברצף טריטוריאלי יכול להבטיח תנועה רציפה, בטוחה ומרתקת של מבקרים.
- תפירת הבילת תיירות הכוללת 10-4 פריטים אטרקטיביים תאפשר לגבות סכום כסף שיאפשר להפוך את האתר לכדאי מהבחינה הכלכלית.

עיר דוד - מכלול תיירותי

מתוך ראייה תיכנונית רחבת הקיף אנו עובדים כעת על תוכנית אב תיירותית לעיר דוד כולה שתכלול 17 אתרים! :

1. חניון גבעתי - (תפוסה של עד 20 אוטובוסים)
2. אתר הצופה - הכניסה המרכזית לעיר דוד. תצפית מרשימה לעמק הקידרון עם אטרקציה תיירותית ביום ובלילה ואתר חפירות "ארמון דוד", מסעדה.
3. שטח G - ממצא ארכיאולוגי משמעותי עם נקודות הסבר מוצלות ומופע ארכיאולוגי רב מזיה ליום ובלילה.
4. תצפית העופל - התצפית המרשימה ביותר באזור. חיבור למסלול עם טיילת יד אבשלום.
5. טיילת יד אבשלום - עם חיבור עד כנסיית גת שמנים ועמק הקידרון.
6. עמק המלך - מסלול טיול מכנסיית גת שמנים עד מעיין הגיחון. חיבור למסלול הליכה מפסגת הר הזיתים לצליינות נוצרית וליהודים כאחד.
7. קבר ר' עובדיה מברטנורה - מפרש המשנה הידוע.
8. פיר וורן - מפעל מים קדום כולל גרם מדרגות מרשים (חיבור עתידי לאטרקציה במעיין).
9. שער העיר - הפירות חומת העיר עם שרידי שער מרשים הדורש שיחזור.
10. כניסה למעיין הגיחון - ניקבת חזקיהו- תעלת השילוח- אטרקציה- כיכר תיירותית.
11. גן פתוח - (שטח D-E) המחבר בין פיר וורן לקברי בית דוד ובית מיוחס עם אופציה לאמפיתאטרון פתוח.
12. שביל מרכזי - מכבש קידרון אל הגן הארכיאולוגי
13. מצפור בית מיוחס - הבית היהודי הראשון מחוץ לחומות עם בית קפה.
14. קברי בית דוד - נקודה בעלת סיפור מרתק.
15. פתחי השקיה קדומים - להשקיה חקלאית ולגני המלך.
16. בירכת אל חמרה - ברכת השילוח הקדומה
17. ברכת השילוח - אתר היציאה הנוכחי מנקבת השילוח.

תצפית העופל

טיילת
יד-אבשלום

עמק המלך

שער העיר

קבר
ר' עובדיה

כניסה
למעין גיחון

שטח
בן ארכאולוגי

הרחבה על האתרים:

אתר 2: הצופה.

כאן במקום בו ישנה תצפית מיוחדת אל עיר דוד ומעל שטח G מתוכננת הכניסה המרכזית אל עיר דוד.

*** מכאן ניתן יהיה לרדת אל אמפי שיאפשר לנו מיצג לילה מרשים באמצעות מערכות לייזר תלת ממדיות. בשטח תבנה מסעדת המלך שבמסגרתה יערכו ארוחות כיד המלך שישחזרו ביקור בארמון. במקום תבנה קונסטרוקציה שתחזיק ריצפה שקופה שתחתיה יבוצעו תפירות ארכיאולוגיות. מעל הרצפה תמוקם אטרקציה ייחודית ודגם של העיר.

אתר 3 : שטח G

קיר האבן המדורג המונומנטלי שנבנה מאות שנים לפני ימי דוד נמצא בכניסה לאזור. היה זה כנראה מבנה תמך, שבראשו עמדה מצודת העיר - אולי היא "מצודת ציון" אותה כבש דוד. סוף תקופת הבית הראשון נבנו לתוך מבנה התמך מבני מגורים כגון "החדר השרוף" ובית העמודים הקרוי "בית אחיאל" (השם אחיאל נמצא כתוב על פיסת חרס שנמצאה בו). בסמוך לבית אחיאל נמצא בית שימוש עם אסלה - ממצא נדיר ביותר מתקופת הבית הראשון. בתחתית האתר נמצא חדר ובו 51 בולות (פיסות טיט ועליהן טביעות חותם), שריד אילם מארכיון מסמכים שעלה באש עם החרבן שהמיטו הבבלים על העיר. על אחת הבולות נתגלה שמו של גמריהו בן שפן, הוא אולי הסופר הנזכר בספר ירמיהו. בימי הבית השני הועתקה החומה למרומי האתר. האתר שנותר מחוץ לעיר, ניצל מפעולות הבנייה וההרס בדורות הבאים.

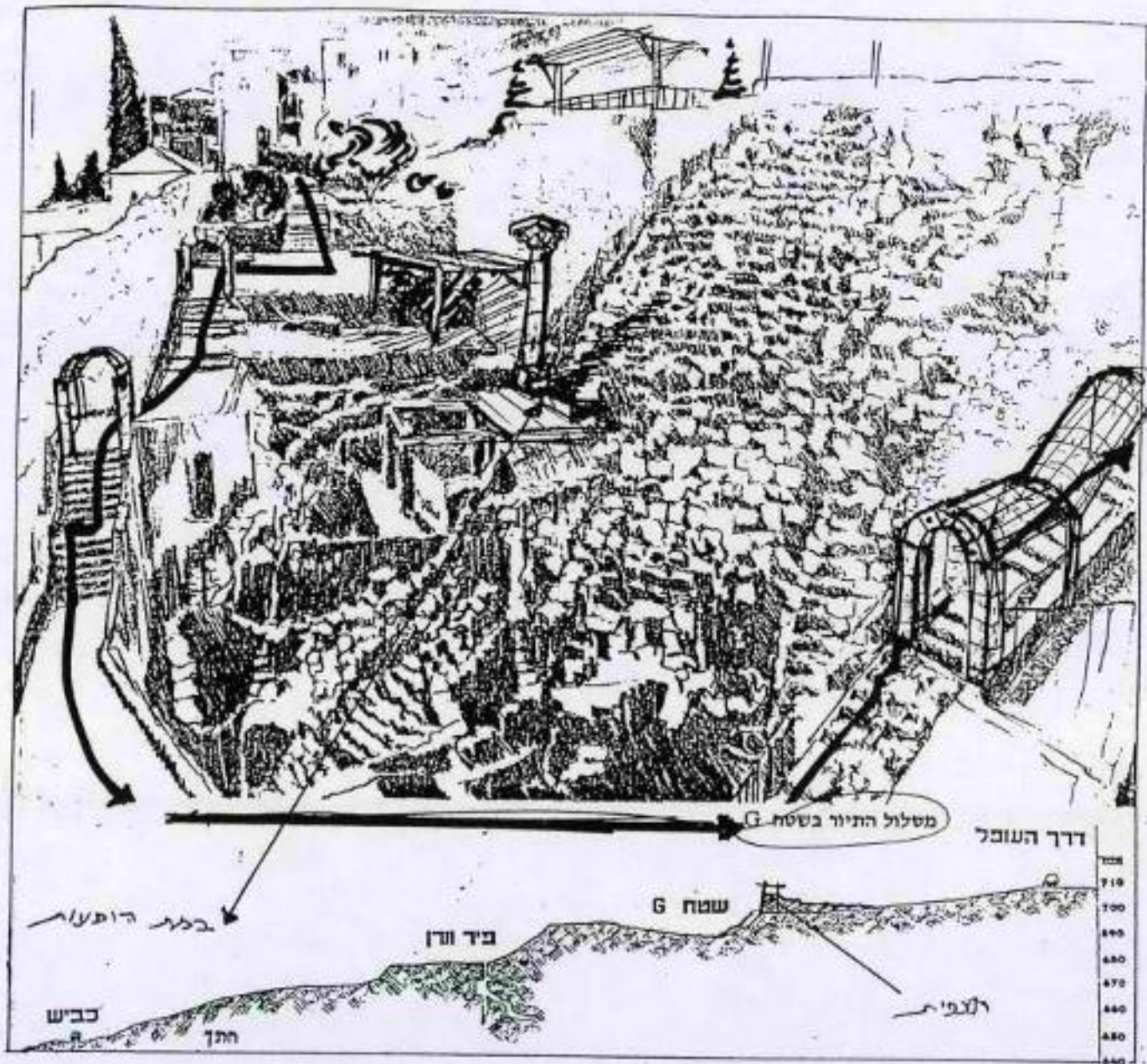
*** במסגרת התכנון שאנו מציעים יזכה האתר לאזורים מוצלים ולמספר אביזרים אורקוליים שיהפכו את תילי האבנים לחוויה ארכיאולוגית מרתקת.

אתר 4 : תצפית העופל

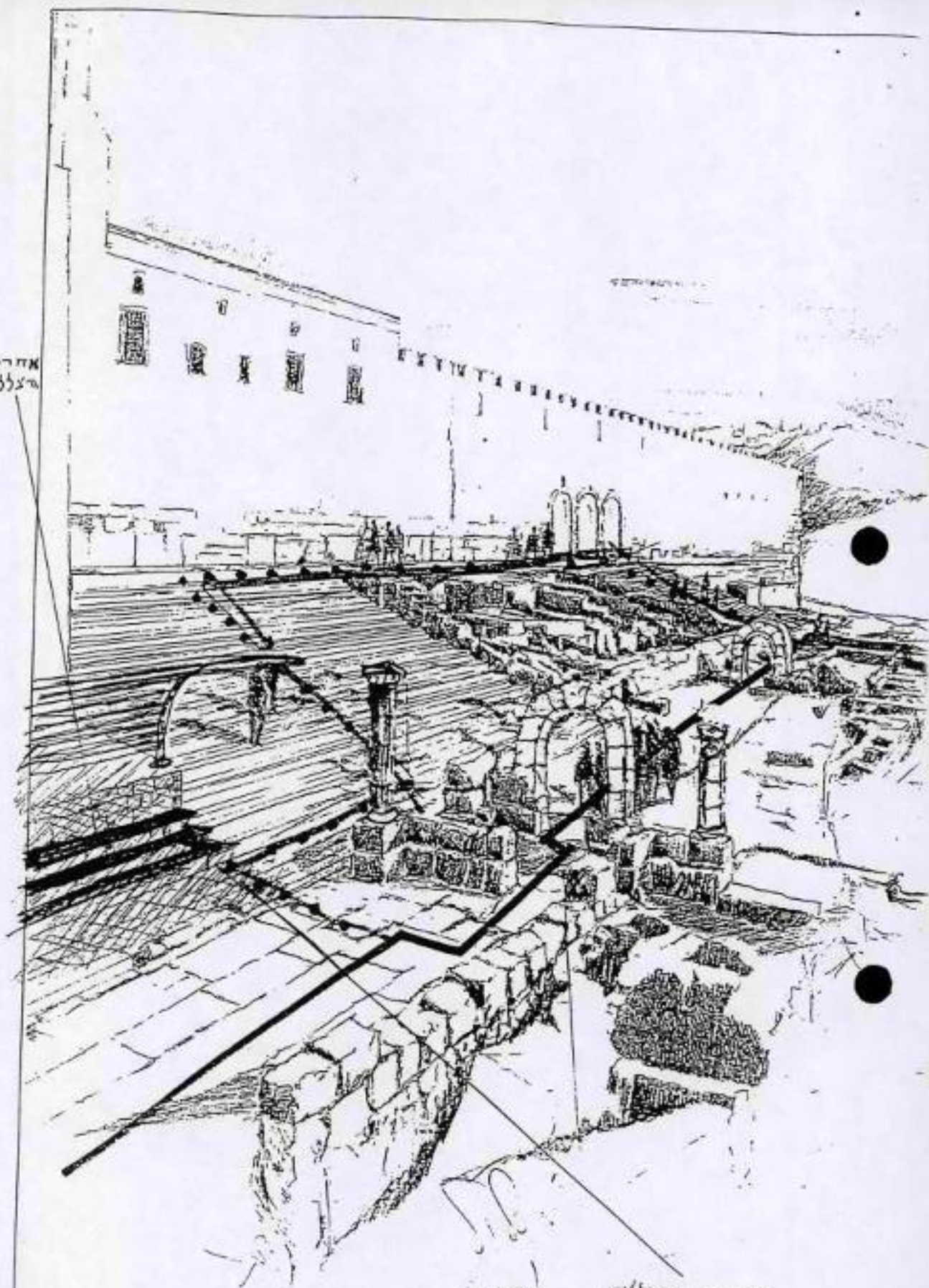
מכביש שער האשפות מגיעים אל תצפית העופל. התצפית נמצאת למרגלות הר הבית, בסמוך לגבולה הצפוני של עיר דוד. רק בימי שלמה, אשר בנה את המקדש, פרצה העיר גבול זה והתפשטה לעבר הר הבית. מקובל לחשוב כי המקום הוא העופל הנזכר במקרא, דרכו היו מעפילים ועולים מן העיר לעבר הר הבית. אחד השיקולים לבחירה בשלוחה הדרומית כמקום יישוב הוא, שהשלוחה ניחנה בביצור טבעי איתן משלושה כיוונים: נחל קידרון- ממזרח, הגיא המרכזי ממערב ומפגש גאיות אלו מדרום. הצפון נותר ללא הגנה טבעית מספקת. מבט סביב ממחיש היטב את הכתוב: "ירושלים הרים סביב לה." (תהילים, קכ"ה): הר הבית מתנשא מצפון, הר ציון ממערב, רכס ארמון הניצב מדרום ורכס הר הזיתים ממזרח. בהר הזיתים הייתה, בימי הבית הראשון, ה"נקרופוליס" (עיר המתים) של ירושלים. במצוק שלמרגלות הכפר סילואן נבחין בפתחיהן האפלים של חלק ממערות קבורה אלו. בין הקברים המונומנטליים יותר היו "בת פרעה" וקבר "שבנ)יהו אשר על הבית". המתקשים לדמיין את צורתה של עיר דוד יוכלו להיעזר במראה הכפר סילואן: המצוק התלול של הר הזיתים הכתיב בנייה מדורגת המשקפת כבתמונת ראי את עיר דוד הקדומה ממול.

החומה הכנענית

קטע מגדל מחומת ירושלים מן המאה הי"ח לפנה"ס (התקופה הכנענית), בסמוך לתקופה בה נזכרת העיר לראשונה במקור היסטורי, בכתבי המארות במצרים. חומה זו קדמה את פני דוד ואנשיו שמונה מאות שנים מאוחר יותר. על פי אחת ההשערות העמידו תושבי העיר היבוסים,

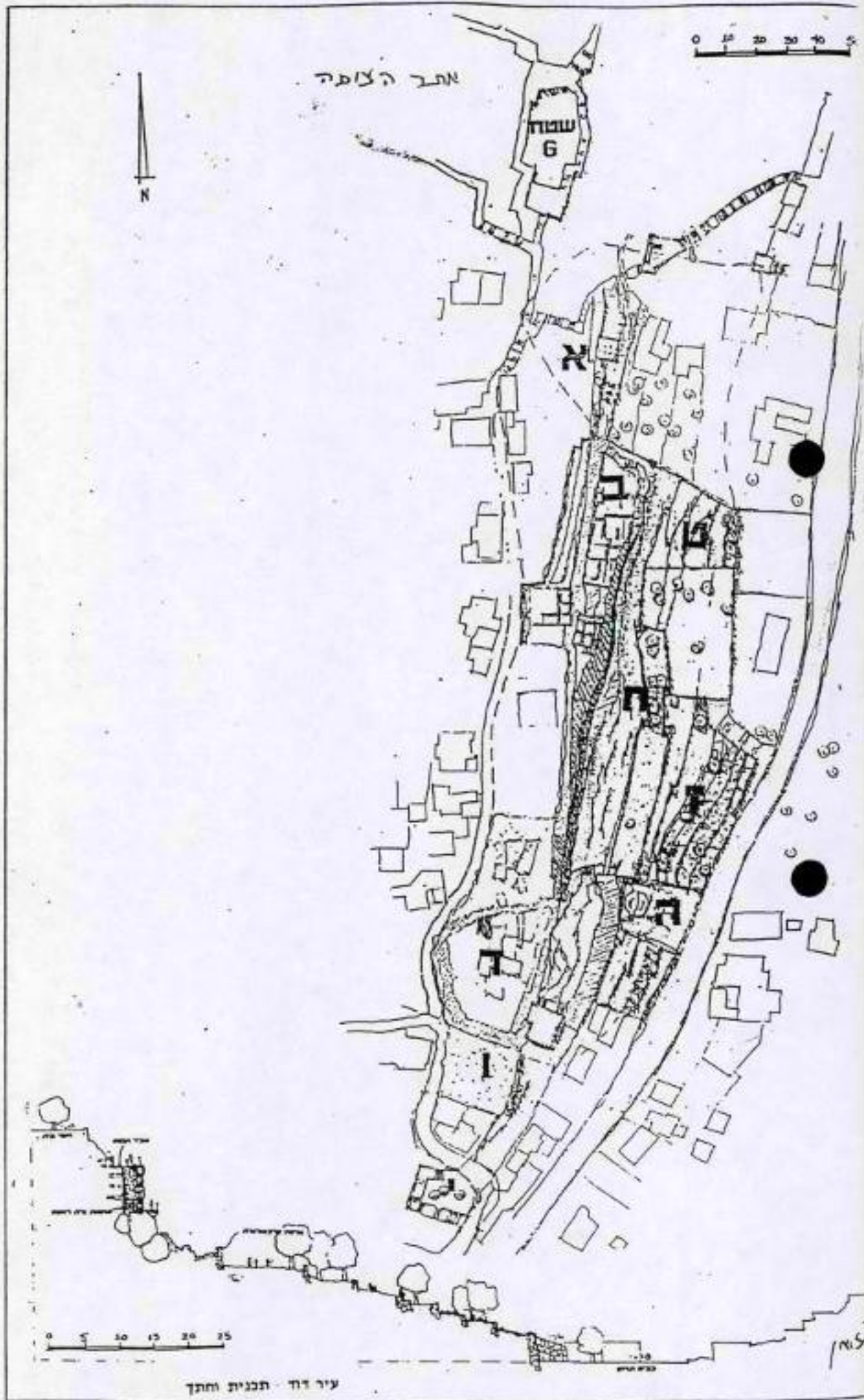
אחרי
המצלה

מבנה
המקדש

שטחים מובללים

מסלול התיור בגבעת העוסל

ים ופסחים על החומה ואיימו במכס מאגי על דוד ואנשיו כי זה יהיה גורלם אם יעזו
ף את העיר. ממערב לחומה נבחין בקטע מפני חומת העיר מימי הבית הראשון.

מס' 8: פיר וורן

ה' G, יורדים במדרגות ופונים ימינה לפיר וורן.
להבטיח אספקת מים בעתות מצור, ממעיין הגיחון הנובע בשיפולי הגבעה מחוץ
לחומה, ניצלו תושבי העיר מנהרת גישה תת קרקעית המתחילה בין החומות ומסתיימת בפיר
י בעומק 16 מטר, היורד אל מתחת למפלס המעיין. מנהרת גישה קצרה הזרימה את מימי
ניין אל תחתית הפיר ואפשרה את דליית המים. מפעל המים התגלה בשנת 1867 על ידי
אן צ'רלס וורן ושיערו שהוא ה"צינור" הנזכר בסיפור כיבוש העיר על ידי דוד. ההשערה
תה עד למחקר חדש בן ימינו שבו עלתה בשנית האפשרות כי המפעל, שהינו טבעי
בו, קודם לימי דוד. בצאת המבקרים מן הפיר יחליטו אם נמשך לטייל במסלול התצפית
לי (ימין) הממשיך מעל מבנה הכניסה לפיר וורן לכיוון דרום, או במסלול הראשי
דרום). מסלול העילי, ממשיכים ל"קברי בית דוד".
אחרים במסלול הראשי ירדו במדרגות עד לחפירה משמאל.

* טיפול בפיר וורן ייעשה ע"י שיפור באחזקה, החלפת התאורה הפשוטה והסתמת
אורה דמוית לפידים שתקנה אוירה. יתווספו מערכות שמע שיאפשרו למדרים להסביר
בוצה עורפית הנמצאת בשורה אחידה עקב מגבלות המקום.

מס' 9: בית המעיין ומעיין הגיחון

* מפיר וורן תשוחזר בעתיד הקרוב מנהרת גישה שתחבר אותו אל בית המעיין שהוא אתר
ור המגלה כמה מאוצרותיה הארכיאולוגיים של העיר. כאן יחזו הצופים במיצג מים
שים שיספר את סיפור המים של עיר דוד שנשאבו מהמעיין והפיחו בעיר חיים. המיצג
שה שימוש כאמצעים חדשניים שיעבירו סיפור מרגש של המעיין דרכו חדר דוד אל העיר,
הומלך שלמה למלך ועבורו חפר חזקיהו את הנקבה המפורסמת. ביציאה מבית המעיין
ל להיכנס את המעיין והתעלות.

זעיר
מי הבית הראשון היה מפלס נחל קדרון נמוך יותר ומעיין הגיחון נבע מעל תחתית העמק.
זמו של המעיין היה אחד השיקולים המרכזיים להקמת מקום יישוב בגבעה. זהו מעין
טטי פועם: בעבר היו מימיו גחיס בהפסקות קצובות ומכאן שמו - גיחון.
זהלך ימי הבית הראשון נחצבה מן המעיין תעלת השקיה חקלאית ובימי חזקיהו נחצבה
כאן נקבת השילוח שהזרימה את המים בבטן ההר מערבה, לברכת אגירה בתוך העיר
מבוצרת. כך נתאפשר לסתום את פי המעיין ולהסוותו מפני האויב כחלק מן ההכנות
מלחמה באשורים. אלו מאתנו שיבחרו לעבור בנקבה, ילכו מהלך 533 מטר עד לברכה.
אחרים יתקדמו לאורך נחל קדרון ויפנו בשביל העולה ימינה.

** טיפול באתר יתבצע ע"י מערכות תאורה ושמע כבפיר וורן.

עלת השילוח

התעלה החקלאית שהוליכה את מי הגיחון דרומה לברכת מאגר. דרך פתחים מיוחדים
ונחצבו לאורכה החרמו מים להשקיית השדות לאורך הקדרון. תעלת השילוח יצאה מכלל
ימוש עם חציבת נקבת חזקיהו וקצה הדרומי הוסב לשמש תעלה לניקוח עודפי מי הנקבה
ונאגרו בעיר.

** במסגרת פעילותינו בבית המעיין הגענו יחד עם רשות העתיקות לתעלות חבויות
וספות שהמעבר בהן מרתק ביותר.

אתר מס 10: שטח E

המשך חומת העיר הכנענית. חומת ימי הבית הראשון משתמשת גם כאן בשרידי החומה הכנענית. מאחוריה נבחין בסלע בולט המשולב בבניין ציבורי מסוף ימי הבית הראשון ולצדו קירות בתים נוספים. לתוך הקיר המסיבי שממזרח לחומה נבנה בימי הבית השני קולומבריום עגול ובו "תאים" מבני קולומבריום אלו שימשו כנראה לגידול יונים.

*** כאן אנו מציעים לשקול לבנות אמפיתאטרון נוסף לארועי חוץ עבור מערכות החינוך וקבוצות מטיילים. אזורים שכאלה לכינוס מאות תיירים חסרים באזור.

אתר מס' 13: בית מיוחס

מדרום ל"קברי בית דוד" נראה ביתה של משפחת מיוחס שיצאה מבין החומות והתיישבה כאן בשנת 1873. המשפחה נאלצה לעזוב את ביתה בראשית תקופת המנדט בשל גילוי "קברי בית דוד" והכוונה להרוס את ביתם כדי לחפרו תחתיו. תכנית ההריסה נתבטלה והבית נותר על כנו. כיום מתגוררות בבית מיוחס ובבתים הסמוכים מספר משפחות יהודיות חברות עמותת אלעד.

*** כאן תיבנה תצפית ובית קפה.

אתר מס' 14: החומה הראשונה ו"קברי בית דוד"

החומה הראשונה (מבין שלוש חומות) של ירושלים מימי הבית השני, נראית היטב מעל הפתח החצוב מצוק. בשטח שמאחוריה נחשפו בתחילת המאה שרידי חללים חצובים, שזוהו פעם כשרידי הקברים המונומנטליים של שושלת בית דוד אשר היו בתוך העיר, על פי עדות המקרא. חללים אלו נפגעו קשות על ידי מחצבה שהייתה כאן בתקופה הרומית. עם התרבות ידיעותינו על צורת מערכות קבורה בתקופת הבית הראשון, נדחה זיהו החללים כקברים וחידתם נותרה ללא פתרון במקום נמצאה כתובת של בית כנסת מן התקופה ההרודיאנית (המוצגת במחיאון רוקפלר).

אתר מס' 16: ברכת אל-חמרה

אם מתקדמים לאורך הנחל ופונים ימינה בעיקול הדרך מתגלה אזור בוסתן הירק הגדול המכונה בפי הערבים ברכת אל-חמרה כאן הייתה הברכה הגדולה שניקזה את מי השיטפונות של הגיא המרכזי, את מי תעלת השילוח ומאוחר יותר את מי נקבת חזקיהו. יש המזהים אותה עם ברכת השילוח או עם הברכה התחתונה הנזכרות במקרא.

אתר מס' 17: מוצא הנקבה ("ברכת השילוח")

ברכה קטנה שהיא קטע מברכת האגירה המקורית של הנקבה. מאוחר יותר נבנתה כאן כנסייה ביזנטית ולאחר מכן מסגד. בתוך הנקבה המפותלת, כשישה מטרים לפני המוצא, נחשפה בשנת 1880 כתובת חקוקה בסלע, המצויה כיום במחיאון באינסטנבול. כתובת זו מנציחה את מפגש החוצבים שחצבו את הנקבה בו זמנית משני הכיוונים. כיצד הצליחו החוצבים להיפגש בבטן האדמה ללא מצפון? כיצד סופק להם אוויר? מדוע נחצבה הנקבה בתוואי מפותל? ההסבר המקובל מניח כי החוצבים עקבו אחרי מערכת טבעית של חללים קרסטיים בסלע.

הגיא המרכזי

במעלה הכביש לשער האשפות. הכביש מצוי בתוואי הגיא המרכזי, המלא כיום עפר, שהיה גבולה המערבי של עיר דוד. משמאלנו מתרוממת הגבעה המערבית שאליה התרחבה העיר במהלך המאה השמינית לפנה"ס. חזקיהו הקיף גבעה זו בחומה רחבה כחלק מהכנותיו למרד באשורים. חומה זו אף הגנה על ברכת השילוח.

אגף תכנון ופתוח
כ"א סיון, תשנ"ז
26 יוני, 1997
DOC.5

2723

24
54

לכבוד
מר יואל מרינוב, מנכ"ל
פמ"י
בא

שלום וברכה,

הנדון: משמרו של מר אבי ברוק

בישיבה הועדה לתאום פרויקטים שהתקיימה אתמול התפתחו הילופי דברים קשים ביותר בינך לבין מר אבי ברוק.

על שאלתך "את מי אתה מייצג, אבי ברוק?" אני רוצה לענות כיוון הועדה:

מר אבי ברוק ממלא תפקיד רשמי ומוגדר של מרכז שתי הועדות האחריות על פיתוח התשתיות והתיירות בירושלים.

- א) הוא מרכז את הועדה לתאום פרויקטים בראשותו הח"מ.
- ב) הוא מרכז את הועדה העלוונה לפתוח התיירות בירושלים

בתור מרכז את שתי הועדות מייצג מר אבי ברוק את משרד התיירות ואת העירייה ביחד! לכן הוא פועל בשמנו בראש וראשונה מול פמ"י!

על עצם הבעיה החחרת ונישבת בנוגע לסמכות הועדה מול פמ"י נדמה לי כי כללי המשחק ברורים למדי ואם גוף הביצוע המשותף של המשרד והעירייה, קרי פמ"י, מערער עליהם לא נותר אלא להחזיר את המנדט לשולחנינו!

בברכה

משה ריגל

מנכ"ל לתכנון ופתוח

יועץ כלכלי לשר

יור הועדה לתאום פרויקטים

24
התאחדות
המנהל הכללי

*3

משרד התחבורה
המנהל הכללי

א.א.א.
א.א.א.
א.א.א.

י' בסיון התשנ"ז
15 ביוני 1997
כללי 803

משרד התחבורה
המנהל הכללי
97-01-14466
22-6-97

לכבוד
מר משה קצב
שר התחבורה

א.נ.

הנדון: איזור רחבת הכותל המערבי - שיפור הגישה להולכי רגל משער האשפות

סימוכין: מכתב מנכ"ל משרד הדתות מתאריך 10/4/97
פרוגרמה לביצוע שיפורים תפקודיים ואסתטיים באתר.

בהמשך לשיחתנו בנושא הנדון, ברצוני להביא לידיעתך כי משרדנו הקציב לעיריית ירושלים מספר רב של פרויקטים תחבורתיים הן במערב העיר והן במזרחה בסכומים ניכרים. באם עיריית ירושלים בדיעה כי יש לקדם את תכנית איזור רחבת הכותל המערבי על חשבון פרויקטים שאושרו - על עיריית ירושלים לפנות אלינו בנושא.

יחד עם זה, ברצוני להדגיש, כי עמדת משרד התחבורה היא שאין בתכנית המוצעת קדימות בטיחותית או תחבורתית.

בברכה,

עו"ד נתן לנגסטל
המנהל הכללי

העתקים: שר התחבורה
מנכ"ל משרד הדתות
מנכ"ל עיריית ירושלים

י"ג סיון, תשנ"ז
18 יוני, 1997

סימוכין: 97-02-9528

לכבוד
מר יואל מרינוב
מנכ"ל חלי"פ מזרח י-ם

שלום רב,

הנדון: ניירת ופרסומים של חברות הפיתוח

בתקופה האחרונה אנו נמצאים בעיצומו של מהלך להעלאתה של תעשיית התיירות למקום הראוי לה בסדר היום הלאומי. המשבר המתמשך מחייב מיצוי כל מהלך אפשרי למיקוד תשומת הלב הציבורית, וברוח זו הוקמה לאחרונה לשכת התאום של אירגוני התיירות במטרה לשמש, בראש וראשונה, כלובי לקידום נושא התיירות.

בנוסף לתרומה הברוכה של חברות הפיתוח ובמגמה לסייע לאמור, הינכם מתבקשים לכלול את סמל המשרד (המרגלים) והכיתוב - משרד התיירות - על כל הניירת השוטפת, פירסומי החברה, כל שלטי הדרכים והשילוט באתרי העבודה. יש לוודא כי הכיתוב והסמל יופיעו במקום בולט ומכובד כמתבקש.

אנו משוכנעים כי הנחיה זו תסייע רבות בקידום החדרת עוצמת תעשיית התיירות לתודעה הציבורית בתקופה בה אנו נדרשים לגיוס מלוא האמצעים לקידום מטרה זו.

הינכם מתבקשים לאשר קבלת הנחיה זו לביצוע מיידי.

בברכה,

דוד ליטבק

העתק: מר משה קצב - סגן רה"מ ושר התיירות

תיירות כפרית
א' אייר, תשנ"ז
8 מאי, 1997

סימוכין: 97-16-1814

15.6.97
10²²
3 חוץ
138
106k

אל: השר

הנדון: הסכמת משרדי הממשלה למימון של תכנית רחבת הכותל

משרד התיירות
לשכת השר
97-16-1814
106k

1. בעקבות הדיון שיזמת עם שר הפנים והדתות כינס מנכ"ל משרד הדתות דיון בין משרדי על מקורות המימון של תכנית רחבת הכותל.
2. כזכור, עלות משוערת של התכנית ב- 15 מיליון ש"ח.
3. הודיעו על נכונותם להשתתף במימון התכנית נציגי משרדי הממשלה הבאים: דתות, פנים, שיכון, תחבורה, תיירות (כמובן). נציג משרד התשתיות לא הגיע לישיבה וגם לא הודיע על השתתפותו בתכנית.
4. נציגי המשטרה הודיעו שהמשטרה תממן את תכנית התאורה.
5. מנכ"ל עיריית ירושלים הודיע שהעירייה תממן את תכנית התאורה.
6. החברה לפתוח מזרח ירושלים תגיש תוך שבועיים לכל המשרדים לוח זמנים לביצוע ודרישה תקציבית.
7. התקציב ירוכו דרך חשב משרד התיירות כשהתכנית, כמובן, תבוצע ע"י החברה לפיתוח מזרח ירושלים.
8. **בעיני, סכום חיובי מאוד:** נראה כי פעילותך בממשלה לרתום משרדי ממשלה שונים לריכוז מאמץ ברחבת הכותל הביאה לתוצאות ממשיות, אם כי המבחן האמיתי יהיה בשלב אשור החשבים השונים.
9. התכנית שאושרה היא, כידוע לך, שלב א' של תכנית גדולה יותר. הפורום שהתכנס בלשכתו של מנכ"ל משרד הדתות יוכל לשמש ועדת הגוי לגיבושה.

בכרבה,
משה ריגל
סמנכ"ל תכנון ופיתוח

העתק: דוד ליטבק, מנכ"ל

משרד התיירות - לשכת השר

אל: _____ יונה

מאת: _____ צביקה
שר התיירות ביקשני להעביר את המצ"ב:

לידעתך

לטיפולך כנדרש

לעיוןך ולהערותיך

השב נא ישירות לפונה
עם העתק ללשכת השר

הכן נא הצעת תשובה לחתימת השר בהקדם

הערות _____ צביקה

בכרכה ובחודרה,

צביקה ברוקנר

9/6/92
תאריך

החברה לשיקום ולפיתוח
הרובע היהודי
בעיר העתיקה
בירושלים בע"מ

בית רוטשילד -
כנרת בתי מחסה
הרובע היהודי
ירושלים
ת.ד. 14012 - 91140

הנולה 02-2881412
מח' כספים 02-288787
אחזקה 02-282006
אתרים 02-284721
סקסטיליה 02-287212

24/57

Handwritten signature

ירושלים, י"ד באייר תשנ"ז
3 ביוני 1997
לט - 2329

מספר התעודות
עמ"מ
97-01-13785
56 97

מספר
במספר
97-01-13785
מספר

לכבוד
שר החינוך - משה קצב
המלך נירנ' 24
ירושלים

א.נ.מ.

דירקטוריון החברה זאנכ"י מזמינים את כבודו לפגישת עבודה וסיור ברובע היהודי
בירושלים הנחשב לאחד לאומי, דתי, היסטורי ותיירותי.
הרובע זקוק בחיפוש לסיוע בבינוי ובפיתוח.
פנייתנו אליך בטקבות מעורבותך בפרוייקטים לאומיים בנושא ציונות ומתוך היכרות שלך
את השטח.
נשמח לארח אותך.

Handwritten signature

מחלקת המבחנים
משרד החינוך
תל אביב

מס' תעודת זהות
מס' תעודת זהות
מס' תעודת זהות

מס' תעודת זהות
מס' תעודת זהות
מס' תעודת זהות

מס' תעודת זהות
מס' תעודת זהות
מס' תעודת זהות

Handwritten signature or initials in the top right corner.

מס' תעודת זהות
מס' תעודת זהות
מס' תעודת זהות

מס' תעודת זהות
מס' תעודת זהות
מס' תעודת זהות

מס' תעודת זהות
מס' תעודת זהות
מס' תעודת זהות
מס' תעודת זהות
מס' תעודת זהות

מס' תעודת זהות

Handwritten text: *מס' תעודת זהות* and *מס' תעודת זהות*.

החברה לשיקום ולפיתוח
הרובע היהודי
בעיר העתיקה
בירושלים בע"מ

בנין הסטוד.
ככר בתי מחסה.
הרובע היהודי
ירושלים.
ת.ד. 14012 .91140

הנהלה 02-2881417
מח' כספים 02-288767
אחזקה 02-282006
אתרים 02-284721
פקסמיליה 02-287212

24
מ-1 SW

26.7.97
מח' כספים

מח' כספים
מח' כספים

ירושלים, י"ד באייר התשנ"ז
21 במאי 1997
לש- 2330

מס' ד התיירות שכת השך
26-5-1997
13209
הרובע אל

לכבוד
שר התיירות - מר משה קצב
המלך ג'ורג' 24
ירושלים

הנדון: החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי - אגודת ידידים

לשם ביסוס מעמדו של הרובע היהודי בירושלים הנחשב לאתר דתי, לאומי, היסטורי ותיירותי ומהווה את הלב של ירושלים, יש לחקוק בפרודיקטים בתחום הבינוי והפיתוח.

דירקטוריון החברה החליט להקים אגודת ידידים למען הרובע היהודי.

אנו מבקשים את הסכמת כבודו להימנות עם חבר הידידים למען קידום מטרה חשובה זו.

~~02-2881417~~
~~אגודת ידידים~~
מנכ"ל

אילן
✓
↓

החברה לשיקום ולפיתוח
הרובע היהודי
בעיר העתיקה
בירושלים בע"מ

בית הסטילד,
ככר בתי מחסה,
הרובע היהודי
ירושלים,
ת.ד. 14012, 91140.

הנהלה 02-2881412
מח' כספים 02-288767
אחזקה 02-282005
אתרים 02-284721
פקסמיליה 02-287212

BARON

ירושלים, י"ד באייר התשנ"ז
21 במאי 1997
לש- 2330

לכבוד
שר התיירות - סר משה קצב
המלך ג'ורג' 24
ירושלים

הנדון: החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי - אגודת יידיים

לשם ביסוס מעמדו של הרובע היהודי בירושלים הנחשב לאתר דתי, לאומי, היסטורי ותיירותי ומהווה את הלב של ירושלים, יש לחזקו בפרוייקטים בתחום הבינוי והפיתוח.

דירקטוריון החברה החליט להקים אגודת יידיים למען הרובע היהודי.

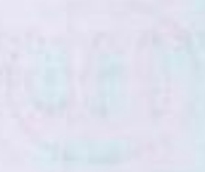
אנו מבקשים את הסכמת כבודו להימנות עם חבר היידיים למען קידום מטרה חשובה זו.

~~לכבוד~~
אילנה גבריאל
מנכ"ל

Handwritten signature and initials.

BARON

BAIRON

BAIRON

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ

EAST JERUSALEM DEVELOPMENT LTD.

13 במאי 1997

Handwritten notes: $\frac{24}{50}$ and other illegible scribbles.

משרד התיירות
לשכת חטר
97-01-1278
14/5/97

לכבוד
גב' אלסי
מנהלת לשכת שר התיירות
עיריית ירושלים

לאלסי שלום,

הנדון: טכס חנוכת טיילת העפל

טכס חנוכת טיילת העפל יתקיים, כפי שתואם, ביום ראשון 1.6.97 בשעה 17:00. להלן פרטים על הפרוייקט:

טיילת העפל

במסגרת פרוייקט עמק המלך חוכשר מהלך של טיילת לאורך כביש העפל המהווה מסלול המשלים את טיילת החומות ומקיף את העיר העתיקה לאורך הר הבית. הטיילת מתחילה משער האריות עד פינת העפל ומצפור יד אבשלום. בטיילת מספר מצפורים המשמשים נקודות תצפית לנוף מקסים מהמצפורים נשקף נוף לכיוון בית העלמין הלאומי בהר הזיתים, הקדרון כולל הקברים המונומנטלים מתקופת בית שני - קברי בני חזיר, קבר זכריה ויד אבשלום, הכנסיות בגת שמנים והאוניבסיטה העברית. הטיילת תשמש מעבר נעים ונוח למטיילים במתחם עמק המלך ותשמש מסלול המקשר בין האתרים החשובים באזור.

עבודות הפיתוח התצעו ע"י החברה לפיתוח מזרח ירושלים במהלך השנים 1995-1997 בפרוייקט הושקעו כ-8.5 מליון ש"ח מתקציבי משרד התיירות באמצעות החמ"ת ועיריית ירושלים.

בברכה,
שרה מלכה
משנה למנכ"ל

העתק: עו"ד אמנון לורד, יו"ר הדירקטוריון
מר יואל מרינוב, מנכ"ל החברה

S-3-העופל31

החברה
הממשלתית
לתיירות

ISRAEL GOVERNMENT TOURIST CORPORATION

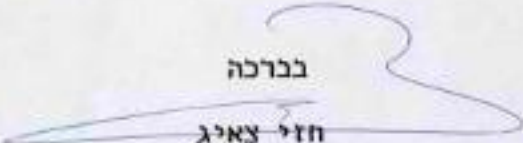
ירושלים, 11 במאי 1997
מספרנו: 4658

לכבוד
סגן ראש הממשלה ושר התיירות
מר משה קצב

הנדון: טיילת העפל

בשנת 1994-1997 החברה לפיתוח מזרח ירושלים במימון משותף של החמ"ת והעירייה הקימו את טיילת העפל. הטיילת אשר בנויה במקביל לכביש העפל מקשרת בין גת שמנים למצפור יד אבשלום. הטיילת מאפשרת הליכה נוחה במסלול רגלי תוך מבט על המונומנטים בקדרון והר הזיתים. הפרוייקט בוצע במסגרת פרוייקט עמק המלך ועלותו כ- 8.5 מיליון ש"ח.

בברכה

חזי צאיג
מנכ"ל

העחק: דוד ליטבק, מנכ"ל משרד התיירות

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ

EAST JERUSALEM DEVELOPMENT LTD.

17 באפריל 1997

Handwritten notes:
מחירי
המזרח
הירוק
1997

Handwritten notes:
מחירי
המזרח
הירוק
1997
17.6.97
1700
12217
29.4.97

משרד התיירות
לשכת השר
12217
29.4.97

לכבוד
גב' אלסי
מנהלת לשכת שר התיירות
משרד התיירות

ג.ג.

הנדון: טקס חנוכת טיילת העפל

החברה עומדת לסיים ביצוע הפרוייקט הגדול והחשוב בעמק המלך.
טיילת העופל מחברת את שער האריות למצפור יד אבשלום לאורך חטיילת
מזפיים לנוף קסום, לכוון הקדרון, יד אבשלום וקבר זכריה הננו
מבקשים לתאם מועד לחנוכת האתר במעמד שר התיירות וראש העיר.
אנא אישורכם לתאום מועד הטקס לקראת סוף חודש מאי או תחילת חודש
יוני.

מרבבה,
שרה מלכה
משנה למנכ"ל

העתק: עו"ד אמנון לורד, יו"ר הדירקטוריון
מר יואל מרינוב, מנכ"ל החברה
מר משה ריגל, סמנכ"ל לתכנון וכלכלה
S-M-העיר173

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ
EAST JERUSALEM DEVELOPMENT LTD.

17 באפריל 1997

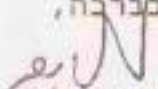
אילוב
מס' 10
מ-10

לכבוד
גב' אלסי
מנהלת לשכת שר התיירות
משרד התיירות

ג.ג.ג

הנדון: טקס חנוכת טיילת העפל

החברה עומדת לסיים ביצוע הפרוייקט הגדול והחשוב בעמק המלך.
טיילת העופל מחברת את שער האריות למצפור יד אבשלום לאורך הטיילת
מצפים לנוף קסום, לכוון הקדרון, יד אבשלום וקבר זכריה הננו
מבקשים לתאם מועד לחנוכת האתר במעמד שר התיירות וראש העיר.
אנא אישורכם לתאום מועד הטקס לקראת סוף חודש מאי או תחילת חודש
יוני.

מברכה,

שרה מלכה
משנה למנכ"ל

העתק: עו"ד אמנון לורד, יו"ר הדירקטוריון
מר יואל מרינוב, מנכ"ל החברה
מר משה ריגל, סמנכ"ל לתכנון וכלכלה
S-M-העיר731

לשכת משנה למנכ"ל

י"ב אייר, תשנ"ז
19 מאי, 1997

סימוכין: 97-17-8847

לכבוד
מר אמיר דרורי, מנהל
רשות העתיקות
ת.ד. 586
ירושלים 91004

א.ג.

הנדון: תערוכת המנורה

הרעיון שהעלית במכתבך לסגן רוה"מ ושר התיירות מתאריך 15 לאפריל 1997 הובא לדיון ביחידות המקצועיות של משרד התיירות.

לצערנו הרב, עם כל החשיבות שיש למימוש הרעיון, מסגרות התקציב הקיימות של משרדנו אינן מאפשרות סיוע כספי של משרדנו.

בכבוד רב,
שבתאי שר
משנה למנכ"ל

העתק: ✓ מר משה קצב, סגן ראש הממשלה ושר התיירות
מר דוד ליטבק, המנהל הכללי

→ ۱۲۰۰۰۰

13
11
12/11

5715/5

סגן ראש הממשלה
שר התיירות

אני מאשר, אמנון
את הסיור הקספי של המשפחה
ואני מאשר את הפנייה
לשר, על שירותי

Handwritten notes in the top left corner, including the number '6' and some illegible scribbles.

Handwritten text in the top center, including the word 'פרס' (Prize) and 'מנהל רשות העתיקות' (Director of the Antiquities Authority).

מספר התעודות: 15/04/97
לשכת השר: 12232
מס': 29-4-97
ת"ד:

לכבוד
מר משה קצב
סגן ראש הממשלה ושר התיירות

שלום רב,

אנו שמחים להציג בפניך הצעה להכנת תערוכה בנושא "המנורה" - סמל מדינת ישראל בהווה ובעבר.

כידוע, המנורה מהווה את הסמל היהודי המשמעותי ביותר החל מהתקופות הקדומות ועד לימינו. זוהי יצירה יהודית עצמאית בעלת ייחוד, שאופיינית רק לעם היהודי. המנורה מופיעה באספקטים שונים הקשורים להיסטוריה היהודית, בבתי כנסת, בחיי יום יום ובכל הקשור למעגל החיים. עם הקמת מדינת ישראל נקבע הדגם של המנורה משער טיטוס, הידועה כמנורת המקדש בימי הבית השני, כאלמנט המרכזי בסמל המדינה.

בקשתינו היא לקיים את התערוכה במסגרת אירועי שנת יובל החמישים למדינת ישראל, לייעד את הפתיחה החגיגית בחג החנוכה תשנ"ח בבניין הכנסת בירושלים, למשך מספר שבועות. לאחר מכן תנוייד התערוכה ליעדים שונים בת"ל.

מצ"ב מסמך המתאר באופן כללי את התערוכה, מרכיביה ועלותה התקציבית.

אבקש אישורך להשתתפות המשרד במימון הוצאות התערוכה בהיקף של 100,000 ש"ח.

בברכה
אמיר דרורי
מנהל רשות העתיקות

העתקים: מר דוד ליטבק, מנכ"ל משרד התיירות
מר שבתאי שי, משנה למנכ"ל משרד התיירות

המנורה - סמל למדינת ישראל בעבר ובהווה

חשיבות נושא התערוכה:

1. זיקה ישירה לאירועי היובל החמישים של מדינת ישראל.
2. הדגשת הקשר ההיסטורי בין העבר של עם ישראל להווה.
3. חיזוק הקשר התרבותי בין קהילות יהודיות בחו"ל למדינת ישראל.
4. פעילות יזומה של רשות העתיקות לקידום נושא הארכיאולוגיה.

מבנה התערוכה:

המטרה המרכזית היא להמחיש את השימוש בסמלים בימי קדם ובימינו, תוך בחידה של ממצאים ארכיאולוגיים מחומרים מגוונים וממקומות שונים. המנורה היא הציר המרכזי המוביל אותנו לאורך הדורות עד בחירת המנורה כסמל המדינה.

התערוכה מורכבת מארבעה פרקים מרכזיים. שלושה מהם מתייחסים למנורה בעבר, והפרק הרביעי להווה, לפי הפירוט:

1. חיי יום יום.
2. קבורה.
3. קודש ופולחן.
4. השלכות מודרניות.

חומרים - פריטי אבן ארכיטקטוניים, פסיפסים, מטבעות, בולים, מדליות, כלי זכוכית, כלי מתכת, גלוסקמאות, כלי חרס, ארונות עופרת, הגדות וכתבי יד, חפצי יודאיקה.

המועד:

שנת ה-50 למדינה, מראשית 1998 ועד סופה. פתיחת התערוכה מתוכננת לחג החנוכה תשנ"ח, דצמבר 1997 בבניין הכנסת בירושלים. כעבור חודשיים תנוייד התערוכה למקומות שונים בחו"ל, למשך כל השנה.

קהל היעד:

התערוכה מיועדת לפעול בעיקר בקרב הקהילות היהודיות, שיש להן הזדהות גדולה עם הנושא. המקומות המתאימים לתצוגה הם מחייאונים וגלריות בסדר גזל בינוני עד קטן ומרכזים קהילתיים בארה"ב, בדרום אמריקה, באוסטרליה, באירופה ובמזרח הרחוק.

עלות התערוכה:

ההערכה הראשונית לעלות כוללת היא 150,000 דולר.

עבודת ההכנה, כולל תחקיר והכנת המוצגים לתערוכה - באחריות רשות העתיקות. העברת התערוכה תמומן ע"י הגורמים המקבלים את התערוכה.

מקורות מימון נוספים - פניות למשרד החינוך והתרבות, משרד התיירות, משרד החוץ.

רשות העתיקות

עיצוב:

תחשיבי העלות הם של אמצעי ההצבה, הפקתם ועבודת המעצב. כמו כן יש להביא בחשבון את העיקרון העיצובי של תערוכה ניידת, שנוחה לפירוק ולהרכבה בתחנות השונות לסווח זמן ארוך (של שנה לפחות).
 אמצעי התצוגה יכללו ארונות תצוגה גדולים, מעמדים למוצגים כבדים.
 הכיתובים לתערוכה יהיו בשפות עברית ואנגלית, תוך מתן אפשרות לשפה זרה נוספת לפי הצורך.
 רוב הממצאים בתערוכה יהיו מקוריים, ישולבו גם מספר העתקים, תצלומים ואמצעים אוד קוליים.

פרסומים:

דפדפת הסבר או קטלוג, כרזה, מוצרים לשיווק (כמו: סמל, גלויות).

ניוד התערוכה בחו"ל:

הכנת הממצאים לתערוכה ע"י האוצרים.
 בניית ארגזים למשלוח התפצים.
 אריזה מקצועית והובלה.
 ליווי אוצר לכל יעד להרכבה ולפירוק התערוכה.
 ביטוח הממצאים.

משרד התיירות - לשכת השר

א.ל.: א.ל. כ"ס

מאת: א.ל. כ"ס

שר התיירות ביקשני להעביר את המצ"ב:

לידעתך

לטיפולך כנדרש

לעיוןך ולהערותיך

השב נא ישירות לפונה
עם העתק ללשכת השר

הכן נא הצעת תשובה לחתימת השר בהקדם

הערות: י"ס לרפ"ל א"ת בפת"ק

הצ"ק - ב"ל ה"מ"ת (מחלקת הסיוע)

(ס"כ 4 א"מ"ל)

בברכה ובתודה

א.ל. כ"ס

הופ"ד 30.7.97
ת א ר י ד

ל"ב"ל

ד"ר תמוז תשנ"ז
9 יולי 1997

Handwritten initials

ד"ר תמוז, תשנ"ז
9 יולי, 1997

לשכת סגן ראש הממשלה
שר התיירות

סימוכין: 97-01-15434

סיכום סיור השר באתרים שונים בחלקה המזרחי של ירושלים
מיום ה- 6.7.97

השתתפו: מר משה קצב, סגן רוה"מ ושר התיירות
מר יגאל ביבי, סגן השר לענייני דתות, מר דוד ליטבק-מנכ"ל משרד
התיירות, מר אבי בלושטיין-מנכ"ל המשרד לענייני דתות, מר משה ריגל-
סמנכ"ל משרד התיירות, מר עודד וינר-מנהל המרכז הארצי למקומות
קדושים, מר ס. אליאב-מנהל הקרן למורשת הכותל, מר יואל מרינוב-
מנכ"ל פיתוח מזרח ירושלים בע"מ, גב' שרה מלכה-משנה למנכ"ל
פיתוח מזרח ירושלים בע"מ, גב' ניצן אילן-דוברות, לשכת השר: מר צביקה
ברוקנר, מר מוטי שילה, מר משה גורל

סגן רוה"מ ושר התיירות מר משה קצב וסגן השר לענייני דתות מר יגאל ביבי ביקרו
בארבעה אתרים ולהלן הסיכומים וההחלטות:

א. אולם הסעודה אחרונה

1. סגן רוה"מ ושר התיירות וסגן השר לענייני דתות מאשררים את הסיכום, אשר
הושג בין המשרד לענייני דתות לבין החברה לפיתוח מזרח ירושלים, על פיו יתוחזק
האתר על ידי החברה בעלות שנתית כוללת של \$ 80,000 בערכם השקלי על פי
החלוקה הבאה:
-30,000 \$ מתקציבי המשרד לענייני דתות.
-50,000 \$ מתורם אשר גויס על ידי החברה לפיתוח מזרח ירושלים.

2. את תקציב המשרד לענייני דתות ניתן להמיר לשווה ערך במונחי
תשומות (שומרים, סדרנים וכו'). הסכם על כך יחתם בין הצדדים. (לסיכום זה מצורף
מפרט התחזוקה כפי שסוכם בין הצדדים.)

3. המשרדים יבואו בדברים עם הנוגעים בדבר בענין שילוט מתאים לאולם.

ב. רחבת הכותל המערבי

תכנית השיפורים לטווח הקצר הוצגה בפני סגן רוה"מ ושר התיירות וסגן השר
לענייני דתות ואושררה, במתכונת אשר הוצגה. על פי בקשת סגן השר לענייני
דתות, תבחן סוגיית מיקומו של מרכז המבקרים.

סגן רוה"מ ושר התיירות וסגן השר לענייני דתות הנחו את ועדת ההיגוי להעריך
לתכנון רחבת הכותל לטווח הארוך.

לשכת סגן ראש הממשלה
שר התיירות

-2-

ג. בית העלמין הלאומי בהר הזיתים

מנכ"ל החברה לפיתוח מזרח ירושלים הציג תכנית רב שנתית כוללת לשיקום בית העלמין הלאומי בהר הזיתים בסכום כולל של 30.0 מיליון ש"ח והציע כי לצורך זה יתקצב סכום שנתי של 5.0 מיליון ש"ח ל- 6 שנות התקציב הבאות. מן ההכרח להגדיר לנושא זה תקנה תקציבית רב שנתית נפרדת בתקציב המשרד לענייני דתות.

ד. כנסיית "קבר מרים" ומנזר חקל דמא

הביקור באתרים התקיים במגמה להכיר מקרוב בעיות וסוגיות המאפיינות האתרים וכן להכיר את האישים המרכזיים בפטריארכיה היוונית אורתודוכסית.

במהלך הפגישה, סקר הארכיבישוף טימותי, מזכ"ל הפטריארכיה, בעיות המתיחסות לנושא בטחון ב- 2 האתרים.

סגן רוה"מ ושר התיירות וסגן השר לענייני דתות הבטיחו להעביר הנושא לשר לביטחון פנים.

רשם: משה גורל

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ
EAST JERUSALEM DEVELOPMENT LTD.

17 בפברואר 1997

הסנקולום - הר-ציון

סיכום פגישה מיום 16.2.97

חשתתפו: ה"ה עודד וינר, אורי מור,
 יואל מרינוב, שרה מלכה

הנושא: תחזוקת הסינקולום

החלטות:

1. מוצע שכל עבודות התחזוקה יבוצעו ע"י החברה לפיתוח מזרח ירושלים ויכללו את הנושאים כדלקמן:

- 1.1 תאורה וחשמל
- 1.2 עבודות מסגרות
- 1.3 תקוני צבע
- 1.4 טייח
- 1.5 טפול ברטיבות, איטום גגות.
- 1.6 שירותים ציבוריים.
- 1.7 נגרות, מנעולים
- 1.8 מרזבים, ניקוז מי גשמים
- 1.9 ניקוי סביבתי
- 1.10 חלונות - ויטרג'ים

פמ"י תכין תוכנית שנתית לטיפול במכלול הנושאים הנ"ל בתוספת דמי ניהול בתקציב של \$50,000, מותנה בתרומה של "סן רפאל" במילנו.

כל העבודות יבוצעו ע"י פיתוח מזרח ירושלים.

2. כספי התרומה יועברו למרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים, אשר יעבור מיידית את הכספים לחברה לפיתוח מזרח ירושלים לביצוע המשימות שבסעיף 1.

2/..

- 2 -

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ
EAST JERUSALEM DEVELOPMENT LTD.

3. דו"ח שנתי על ביצוע העבודות וסכום התשלומים שבוצעו - יועבר ע"י פיתוח מזרח ירושלים למרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים.
4. המרכז לפיתוח המקומות הקדושים יהיה אחראי על התפעול השוטף של האתר הכולל: שמירה, אבטחה ונקיון.
5. מר יואל מרינוב יודיע על ההחלטות הנ"ל ב"סן רפאל" במילנו.

רשמה: שרה מלכה

חר-ציון 114

ניח

לשכת סגן ראש הממשלה
שר התיירות

ד' תמוז, תשנ"ז
9 יולי, 1997

סימוכין: 15434-01-97

סיכום סיור השר באתרים שונים בחלקה המזרחי של ירושלים
מיום ה- 6.7.97

השתתפו: מר משה קצב, סגן רוה"מ ושר התיירות
מר יגאל ביבי, סגן השר לענייני דתות, מר דוד ליטבק-מנכ"ל משרד
התיירות, מר אבי בלושטיין-מנכ"ל המשרד לענייני דתות, מר משה ריגל-
סמנכ"ל משרד התיירות, מר עודד וינר-מנהל המרכז הארצי למקומות
קדושים, מר ס. אליאב-מנהל הקרן למורשת הכותל, מר יואל מרינוב-
מנכ"ל פיתוח מזרח ירושלים בע"מ, גבי שרה מלכה-משנה למנכ"ל
פיתוח מזרח ירושלים בע"מ, גבי ניצן אילן-דוברות, לשכת השר: מר צביקה
ברוקנר, מר מוטי שילה, מר משה גורל

סגן רוה"מ ושר התיירות מר משה קצב וסגן השר לענייני דתות מר יגאל ביבי ביקרו
בארבעה אתרים ולהלן הסיכומים וההחלטות:

א. אולם הסעודה אחרונה

1. סגן רוה"מ ושר התיירות וסגן השר לענייני דתות מאשררים את הסיכום, אשר
הושג בין המשרד לענייני דתות לבין החברה לפיתוח מזרח ירושלים, על פיו יתוחזק
האתר על ידי החברה בעלות שנתית כוללת של \$ 80,000 בערכם השקלי על פי
החלוקה הבאה:
-30,000 \$ מתקציב המשרד לענייני דתות.
-50,000 \$ מתורם אשר גויס על ידי החברה לפיתוח מזרח ירושלים.

2. את תקציב המשרד לענייני דתות ניתן להמיר לשווקה ערך במונחי
תשומות(שומרים, סדרנים וכו'). הסכם על כך יחתם בין הצדדים. (לסיכום זה מצורף
מפרט התחזוקה כפי שסוכם בין הצדדים.)

3. המשרדים יבואו בדברים עם הנוגעים בדבר בענין שילוט מתאים לאולם.

ב. רחבת הכותל המערבי

תכנית השיפורים לטווח הקצר הוצגה בפני סגן רוה"מ ושר התיירות וסגן השר
לענייני דתות ואושררה, במתכונת אשר הוצגה. על פי בקשת סגן השר לענייני
דתות, תבחן סוגיית מיקומו של מרכז המבקרים.

סגן רוה"מ ושר התיירות וסגן השר לענייני דתות הנחו את ועדת ההיגוי להערך
לתכנון רחבת הכותל לטווח הארוך.

לשכת סגן ראש הממשלה
שר התיירות

-2-

ג. בית העלמין הלאומי בהר הזיתים

מנכ"ל החברה לפיתוח מזרח ירושלים הציג תכנית רב שנתית כוללת לשיקום בית העלמין הלאומי בהר הזיתים בסכום כולל של 30.0 מיליון ש"ח והציע כי לצורך זה יתקצב סכום שנתי של 5.0 מיליון ש"ח ל- 6 שנות התקציב הבאות. מן ההכרח להגדיר לנושא זה תקנה תקציבית רב שנתית נפרדת בתקציב המשרד לענייני דתות.

ד. כנסיית "קבר מרים" ומנזר חקל דמא

הביקור באתרים התקיים במגמה להכיר מקרוב בעיות וסוגיות המאפיינות האתרים וכן להכיר את האישים המרכזיים בפטריארכיה היוונית אורתודוקסית.

במהלך הפגישה, סקר הארכיבישוף טימותי, מזכ"ל הפטריארכיה, בעיות המתיחסות לנושא בטחון ב- 2 האתרים.

סגן רוה"מ ושר התיירות וסגן השר לענייני דתות הבטיחו להעביר הנושא לשר לביטחון פנים.

רשם: משה גורל

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ
EAST JERUSALEM DEVELOPMENT LTD.

17 בפברואר 1997

הסנקולום - הר-ציון

סיכום פגישה מיום 16.2.97

השתתפו: ה"ה עודד וינר, אורי מור,
 יואל מרינוב, שרה מלכה

הנושא: תחזוקת הסינקולום

החלטות:

1. מוצע שכל עבודות התחזוקה יבוצעו ע"י החברה לפיתוח מזרח ירושלים ויכללו את הנושאים כדלקמן:

- 1.1 תאורה וחשמל
- 1.2 עבודות מסגרות
- 1.3 תקוני צבע
- 1.4 טייח
- 1.5 טפול ברטיבות, איטום גגות.
- 1.6 שירותים ציבוריים.
- 1.7 נגרות, מנעולים
- 1.8 מרזבים, ניקוז מי גשמים
- 1.9 ניקוי סביבתי
- 1.10 חלונות - ויטרג'ים

פמ"י תכין תוכנית שנתית לטיפול במכלול הנושאים הנ"ל בתוספת דמי ניהול בתקציב של \$50,000, מותנה בתרומה של "סן רפאל" במילנו.

כל העבודות יבוצעו ע"י פיתוח מזרח ירושלים.

2. כספי התרומה יועברו למרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים, אשר יעבור מיידית את הכספים לחברה לפיתוח מזרח ירושלים לביצוע המשימות שבסעיף 1.

2/..

- 2 -

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ
EAST JERUSALEM DEVELOPMENT LTD.

3. דו"ח שנתי על ביצוע העבודות וסכום התשלומים שבוצעו - יועבר ע"י פיתוח מזרח ירושלים למרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים.
4. המרכז לפיתוח המקומות הקדושים יהיה אחראי על התפעול השוטף של האתר הכולל: שמירה, אבטחה ונקיון.
5. מר יואל מרינוב יודיע על ההחלטות הנ"ל ב"סן רפאל" במילנו.

רשמה: שרה מלכה

הר-ציון 114

MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
DEPUTY MINISTER'S OFFICE
YIGAL BIBI

30.7.97

משרד לעניני דתות
לשכת סגן השר
יגאל ביבי

כה"

6250890 בקס.

ארכיון
המשרד
לשכת סגן השר
ירושלים
שלום רב,

הנדון: סיכום סיוור השר קדיה לסגן-השר יגאל ביבי
בתאריך הגזרתו על ירושלים, מיום 6.7.97

בהמשך אשיחן, ברצוני אושר, לא דאג סגן-השר
יגאל ביבי, אל סיכום הסדר הנ"ל, כפי שסגרתם
אלין

בכבוד רב,

יוני קדם
מנהלת האל"ש

לשכת סגן ראש הממשלה
שר התיירות

ט' תמוז, תשנ"ז
14 יולי, 1997

סימוכין: 97-01-15700

לכבוד

המשרד לענייני דתות
לשכת סגן-השר יגאל ביבי
הגב' רונית קדם
מנהלת הלשכה
המשרד לענייני הדתות
ירושלים

לגב' קדם שלום רב,

הנדון: סיכום סיור סגן רוה"מ ושר התיירות מר משה קצב, וסגן-השר לענייני דתות
מר יגאל ביבי באתרים שונים בחלקה המזרחי של ירושלים ביום ה - 6.7.97.

בהמשך לסיור הנ"ל הנני מעביר לידיעתכם את סיכום הסיור.

בכבוד רב,

משה גורל

* * * TRANSMISSION RESULT REPORT (28.JUL.1997 12:30) * * *

TTI LISHKAT SAR TAYARUT

DATE	TIME	ADDRESS	MODE	TIME	PAGE	RESULT	PERS. NAME	FILE
28.JUL.	12:28	972 2 6513703	TES	1'28"	P. 5	OK		669

: BATCH
M : MEMORY
S : STANDARD

C : CONFIDENTIAL
L : SEND LATER
D : DETAIL

\$: TRANSFER
@ : FORWARDING
F : FINE

P : POLLING
E : ECM
> : REDUCTION

משרד התיירות - לשכת השר

אדל: אליס

מאת: מרתה זילבר

שר התיירות ביקשני להעביר את המציב:

לידעתר

לטיפולך כנדרש

לעיונך ולהערותיך

השב נא ישירות לפונה
עם העתק ללשכת השר

הכן נא הצעת תשובה לחתימת השר בהקדם

הערות: אז ציפי מכמק 25

שבמלכותך כשאל קיצור השר "קאמק" מרתה זילבר
במקב המצאתי לו יחאם "בימינת.7.6."
- כצכור לך במלכותך
נמצא "בהמלה" - למשעם סאן-השר ליק,
צברכה וכתודה.
7/9/75 ר כמ שפ"ק אלו. מלפ

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ
EAST JERUSALEM DEVELOPMENT LTD.

Handwritten signature and notes in Hebrew, including the word 'התקבל' (received).

July 13, 1997

משרד התיירות לשכת השר	
13-7-1997	
נתקבל	
97-01-15611	מס' 15611
אלפי	התנהגות

Mr. Yoel Marinov
Director General
East Jerusalem Development Ltd.
8 Shamai Street
Jerusalem, 94631, Israel
Fax: 972-2-624-7137

Dr. Avigdor Lev
Comitato Per Il Recupero Del Cinacolo Di Gerusalemme
c/o Instituto Di Recoreo E Cura A Carattere Scientifico
Via Olgettina 60
20132 Milano, Italy
Fax: 0039-22-643-2782

Re: The Soenaculum

Dear Avigdor,

1. Although it has been a long time since we have either heard from you, or seen you, I am sure that everything is fine on your end...
2. On Sunday, 6 July 1997, I toured the Soenaculum with the Honorable Moshe Katsav, Deputy Prime Minister and Minister of Tourism, and Mr. Yigal Bibi, Deputy Minister of Religious Affairs. In the course of this site tour, the agreement concerning division of the annual cost of the site's maintenance was approved. As you know, this agreement states that upon East Jerusalem Development's receipt of your annual donation of US \$50,000, the Ministry of Religious Affairs in turn provides either the amount of US \$30,000 for maintenance of the site, or input into the site equal to this amount.
3. The above mentioned approval was based upon the understanding that we would enter into an appropriate contract concerning this matter upon your next visit to Israel.

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ
EAST JERUSALEM DEVELOPMENT LTD.

- 2 -

4. At this stage, in order for us to be able to begin the agreed upon maintenance of the site, I would very much appreciate it if you would ensure the transfer of the sum US \$50,000 to East Jerusalem Development Ltd. for the year 1997-98.

Sincerely yours,

Yoel Marinov
Director General

cc: Mr. Moshe Katsav - Deputy Prime Minister and Minister of Tourism
Mr. Yigal Bibi - Deputy Minister of Religious Affairs
Mr. Avi Blushtein - Director General, Ministry of Religious Affairs
Mr. David Litzak - Director General, Ministry of Tourism
Mr. Oded Weiner - Director General, The Holy Sites Authority

* * * TRANSMISSION RESULT REPORT (15.JUL.1997 13:19) * * *

TTI LISHKAT SAR TAYARUT

DATE	TIME	ADDRESS	MODE	TIME	PAGE	RESULT	PERS. NAME	FILE
15.JUL.	13:18	972 2 6513703	TES	1'01"	P. 3	OK		322

* : BATCH
M : MEMORY
S : STANDARD

C : CONFIDENTIAL
L : SEND LATER
D : DETAIL

\$: TRANSFER
@ : FORWARDING
F : FINE

P : POLLING
E : ECM
> : REDUCTION

ד' תמוז, תשנ"ז
9 יולי, 1997

סימוכין: 97-01-15434

סיכום סיור השר באתרים שונים בחלקה המזרחי של ירושלים
מיום ה- 6.7.97

השתתפו: מר משה קצב, סגן רוה"מ ושר התיירות
מר יגאל ביבי, סגן השר לענייני דתות, מר דוד ליטבק-מנכ"ל משרד
התיירות, מר אבי בלושטיין-מנכ"ל המשרד לענייני דתות, מר משה ריגל-
סמנכ"ל משרד התיירות, מר עודד וינר-מנהל המרכז הארצי למקומות
קדושים, מר ס. אליאב-מנהל הקרן למורשת הכותל, מר יואל מרינוב-
מנכ"ל פיתוח מזרח ירושלים בע"מ, גב' שרה מלכה-משנה למנכ"ל פיתוח
מזרח ירושלים בע"מ, גב' ניצן אילן-דוברות, לשכת השר: מר צביקה
ברוקנר, מר מוטי שילה, מר משה גורל

סגן רוה"מ ושר התיירות מר משה קצב וסגן השר לענייני דתות מר יגאל ביבי ביקרו
בארבעה אתרים ולהלן הסיכומים וההחלטות:

א. אולם הסעודה אחרונה

① סגן רוה"מ ושר התיירות וסגן השר לענייני דתות מאשררים את הסיכום, אשר
הושג בין המשרד לענייני דתות לבין החברה לפיתוח מזרח ירושלים, על פיו יתוחזק
האתר על ידי החברה בעלות שנתית כוללת של \$ 80,000 בערכם השקלי על פי
החלוקה הבאה:
\$ 30,000 מתקציבי המשרד לענייני דתות.
\$ 50,000 מתורם אשר גויס על ידי החברה לפיתוח מזרח ירושלים.

② את תקציב המשרד לענייני דתות ניתן להמיר לשווה ערך במונחי
תשומות (שומרים, סדרנים וכו'). הסכם על כך יחתם בין הצדדים. (לסיכום זה מצורף
מפרט התחזוקה כפי שסוכם בין הצדדים.)

③ *השקעה של 100,000 ש"ח ייעוצי בלבד מתוך 200,000 ש"ח מתוך 400,000 ש"ח*
ב. רחבת הכותל המערבי

תכנית השיפורים לטווח הקצר הוצגה בפני סגן רוה"מ ושר התיירות וסגן השר
לענייני דתות ואושררה, כמתכונת אשר הוצגה. על פי בקשת סגן השר לענייני
דתות, תבחן סוגיית מיקומו של מרכז המבקרים.

סגן רוה"מ ושר התיירות וסגן השר לענייני דתות הנחו את ועדת ההיגוי להערך
לתכנון רחבת הכותל לטווח הארוך.

ג. בית העלמין הלאומי בהר הזיתים

מנכ"ל החברה לפיתוח מזרח ירושלים הציג תכנית רב שנתית כוללת לשיקום בית העלמין הלאומי בהר הזיתים בסכום כולל של 30.0 מיליון ש"ח והציע כי לצורך זה יתקצב סכום שנתי של 5.0 מיליון ש"ח ל- 6 שנות התקציב הבאות. מן ההכרח להגדיר לנושא זה תקנה תקציבית רב שנתית נפרדת בתקציב המשרד לענייני דתות.

ד. כנסיית "קבר מרים" ומגזר חקל דמא

הביקור באתרים התקיים במגמה להכיר מקרוב בעיות וסוגיות המאפיינות האתרים וכן להכיר את האישים המרכזיים בפטריארכיה היוונית אורתודוקסית.

במהלך הפגישה, סקר הארכיבישוף טימותי, מזכ"ל הפטריארכיה, בעיות המתיחסות לנושא בטחון ב- 2 האתרים.

סגן רוה"מ ושר התיירות וסגן השר לענייני דתות הבטיחו להעביר המידע לשר לביטחון פנים.

רשם: משה גורל

ד' תמוז, תשנ"ז
9 יולי, 1997

סימוכין: 97-01-15434

סיכום סיור השר באתרים שונים בחלקה המזרחי של ירושלים

מיום ה- 6.7.97

השתתפו: מר משה קצב, סגן רוה"מ ושר התיירות
מר יגאל ביבי, סגן השר לענייני דתות, מר דוד ליטבק-מנכ"ל משרד
התיירות, מר אבי בלושטיין-מנכ"ל המשרד לענייני דתות, מר משה ריגל-
סמנכ"ל משרד התיירות, מר עודד וינר-מנהל המרכז הארצי למקומות
קדושים, מר ס. אליאב-מנהל הקרן למורשת הכותל, מר יואל מרינוב-
מנכ"ל פיתוח מזרח ירושלים בע"מ, גב' שרה מלכה-משנה למנכ"ל
פיתוח מזרח ירושלים בע"מ, גב' ניצן אילן-דוברות, לשכת השר: מר צביקה
ברוקנר, מר מוטי שילה, מר משה גורל

סגן רוה"מ ושר התיירות מר משה קצב וסגן השר לענייני דתות מר יגאל ביבי ביקרו
בארבעה אתרים ולהלן הסיכומים וההחלטות:

א. אולם הסעודה אחרונה

1. סגן רוה"מ ושר התיירות וסגן השר לענייני דתות מאשררים את הסיכום, אשר
הושג בין המשרד לענייני דתות לבין החברה לפיתוח מזרח ירושלים, על פיו
יתחזק האתר על ידי החברה בעלות שנתית כוללת של \$ 80,000 בערכם השקלי
על פי החלוקה הבאה:
\$ 30,000 מתקציבי המשרד לענייני דתות.
\$ 50,000 מתורם אשר גויס על ידי החברה לפיתוח מזרח ירושלים.

2. את תקציב המשרד לענייני דתות ניתן להמיר לשווה ערך במונחי
תשומות (שומרים, סדרנים וכו'). הסכם על כך יחתם בין הצדדים. (לסיכום זה מצורף
מפרט התחזוקה כפי שסוכם בין הצדדים.)

3. המשרדים יבואו בדברם עם הנוגעים בדבר בענין שילוט מתאים לאולם.

ב. רחבת הכותל המערבי

תכנית השיפורים לטווח הקצר הוצגה בפני סגן רוה"מ ושר התיירות וסגן השר
לענייני דתות ואושררה, במתכונת אשר הוצגה. על פי בקשת סגן השר לענייני
דתות, תבחן סוגיית מיקומו של מרכז המבקרים.

סגן רוה"מ ושר התיירות וסגן השר לענייני דתות הנחו את ועדת ההיגוי להערך
לתכנון רחבת הכותל לטווח הארוך.

ג. בית העלמין הלאומי בהר הזיתים

מנכ"ל החברה לפיתוח מזרח ירושלים הציג תכנית רב שנתית כוללת לשיקום בית העלמין הלאומי בהר הזיתים בסכום כולל של 30.0 מיליון ש"ח והציע כי לצורך זה יתקצב סכום שנתי של 5.0 מיליון ש"ח ל- 6 שנות התקציב הבאות. מן ההכרח להגדיר לנושא זה תקנה תקציבית רב שנתית נפרדת בתקציב המשרד לענייני דתות.

ד. כנסיית "קבר מרים" ומנזר חקל דמא

הביקור באתרים התקיים במגמה להכיר מקרוב בעיות וסוגיות המאפיינות האתרים וכן להכיר את האישים המרכזיים בפטריארכיה היוונית אורתודוקסית.

במהלך הפגישה, סקר הארכיבישוף טימותי, מזכ"ל הפטריארכיה, בעיות המתיחסות לנושא בטחון ב- 2 האתרים.

סגן רוה"מ ושר התיירות וסגן השר לענייני דתות הבטיחו להעביר הנושא לשר לביטחון פנים.

רשם: משה גורל

משרד התיירות
לשכת השו

30-7-1997
תקבל
97-07-16495
חופנה א4 58K

בס"ד

לכבוד

מר עודד וינר

מנכ"ל המרכז לפיתוח המקומות הקדושים

Handwritten notes:
אני מק
המאבק
מ

כ"ד תמוז תשנ"ז
29.7.1997

Handwritten notes:
24
מחנה

הנידון: רחבת הכותל - זנהמה ולכלוך

אני פונה אליך נסערת ונרגשת לאחד שידוע לי שפנו אליך מספר פעמים בנושא הנ"ל אולם דבר לא נעשה, נהפוך הוא, הזוהמה והלכלוך הולכים וגוברים.

כמתפללת באופן קבוע בכותל אני עדה לזהרפה שחלה בזמן האחרון בנושא הנקיון. זוהמה ולכלוך שורדים בכל מקום, החל מהכניסה לכותל וכלה בדחבו ובדרך אליה.

לא ברור לי מדוע קיימת הזנהה זו?

מדוע עלינו לפנות בתחנונים ולבקש דבר כה לגיטימי?

האם קדושת המקום והאפשרות להתפלל בצורה סבירה הוא דבר יוצא דופן?

האם נקיון הכותל הוא נחלתנו הבלעדית ומדוע אתה כממונה לא יכול לפעול

שהדברים יתבצעו באופן קבוע ותקין?

ומדוע אנחנו, קבוצת הנשים, צריכות לנהל משא ומתן עם אחראים ומנקים למיניהם?

בעמי ובשם הנשים אני מבקשות תיקון המצב מיידית ואנו מקווים שאכן תפעל.

בכבוד רב,

[Redacted signature]

רח"ו
ירושלים

הצעת: מר אלי סויסה - שר הדתות
מבקר המדינה

Handwritten signature: אליה שר הדתות

02-6513703

THE WESTERN WALL HERITAGE FOUNDATION
הקרן למורשת הכותל המערבי

משרד התיירות לשכת השו	
19-2-1997	
נח קבל	
9885	
מס	הופנה אל
W.C.	

בס"ד
ד' אדר א' תשנ"ז
11 בפברואר 1997

לכבוד,

מר משה קצב

סגן ראש הממשלה ושר התיירות

משרד התיירות

המלך ג'ורג' 24

ירושלים

אישי השר,

הרשה נא לי להודות לך מאד על עזרתך.

זו זכות גדולה לעם-ישראל שבראש משרד התיירות יושב אדם

כמוך שירושלים בכלל והכותל בפרט כה מדברים אל ליבו.

אני מבקש להזמיןך לאתר מנהרות הכותל ולהציג בפניך את

אזור החשיפה החדש.

בכבוד והערכה,

אילנה גורן
מרדכי אליאב (סולי)

מנהל הקרן למורשת הכותל המערבי

אני
המשרד התיירות
9885
מס

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ
EAST JERUSALEM DEVELOPMENT LTD.

3 בפברואר 1997

משרד התיירות לשכת השר
13-2-1997 נתקבל
97-01-938
משרד התיירות/מנהל

Handwritten notes and signatures in the top left corner.

Handwritten signature or initials in the middle left area.

אל : לשכת סגן ראש הממשלה ושר התיירות/מנהל
לידי הגב' אתי תלמי

מאת: מנכ"ל החברה

הנדון: סיור סגן רוה"מ וסגן השר לענייני דתות ביום 23.2.97

1. בהמשך לפגישה, אשר התקיימה בלשכתו של סגן רוה"מ ושר התיירות ביום 13.1.97 בה נטל חלק מר יגאל ביבי סגן השר לענייני דתות וכפי שסוכם יתקיים סיור ביזמת החברה לפיתוח מזרח ירושלים, בהשתתפות ה"ה מ. קצב וי. ביבי ביום 23.2.97 בין השעות 14:30-16:30.
2. להלן מסלול הסיור:
  - 14:30 ביקור באולם הסעודה האחרונה ובקבר דוד, סקירה על פעולות השיקום והשימור אשר נעשו במקום וליבון נושא האחזקה.
  - 15:00 ביקור ברחבת הכותל המערבי סקירת הפרוייקטים לטווח הקצר על בסיס חוברת הפרוייקטים, אשר הועברה בזמנו.
  - 15:30 בית העלמין הלאומי בהר הזיתים - פרוייקט דרך המלך - מעלה הכהנים - השלב הראשון של שיקום בית העלמין בהר הזיתים.
  - גת שמנים - פרוייקט תיירותי/מלונאי לשנת 2000 - הוסטל לצליינים ומרכז למסחר תיירותי.
  - 16:00 חקל דמא - גיא בן-הינום - פרוייקט תיירותי לשנת 2000.
3. הסדרי ההסעה יקבעו בנפרד עם לשכתכם. כפי שסוכם, התיאום עם לשכת סגן השר יגאל ביבי הינו באחריותכם.

בברכה,
יואל מרינוב
מנכ"ל החברה

העתק: עו"ד א. לורד, יו"ר מועצת המנהלים
מר משה ריגל, סמנכ"ל לתכנון ופיתוח, משרד התיירות
S-החברה 168

מט דו	רוח
לשכה	שר
23-10-1996	
7 - 2	
מס. תוסנה אל	

אגף תכנון ופיתוח
ד' חשון, תשנ"ז
17 אוקטובר, 1996
סימוכין: 96-25-188

ס.ר
לקבוצת נתיבי נתיב
מ/ס/א (הצמחה)

אל: המנכ"ל

הנדון: תחזוקת הסנקלום - הר ציון ירושלים

1. מצ"ב עותק מכתבה של גבי שרה מלכה, משנה למנכ"ל חבי פמ"י מיום 6/10/96 אשר תוכנו החמור ביותר מדבר בעד עצמו.
2. התלונה החמורה מאוד של הרישת תשלום כבר הובאה לידיעתנו לפני חודשים. בזמנו פנינו למשרד הדתות האחראי על האתר, משרד הדתות אישר לנו את העובדות והבטיח לטפל בענין.
3. משרדנו השקיע באמצעות פמ"י באתר כסף רב האת בנוסף לתרומה של כמיליון דולר מתורם נוצרי איטלקי. משרדנו התכוון להמשיך ולפתח את המתחם כולו כאחד המתחמים החשובים של התיירות בירושלים.
4. בעית תחזוקת האתר נותרה ללא פתרון: משרד הדתות אינו ערוך לתחוק את האתר מתקציבו ברמה ראוייה.
5. הצעתנו היתה לאפשר הקמת מזנון והנות מזכרות שישימשו כסיס כלכלי לתחזוקת האתר במסגרת עיסקת הבילוי (זכוון תמורת תחזוקה נאותה) ליום פרטי שייבחר במכר.
6. הצעתנו נפסלה ע"י משרד הדתות שכאמור אינו מסוגל להערך לתחזוקה הולמת של האתר.
7. קיימת בעיה נוספת של פקקים וצפיפות הנובעים בעיקר מהערכות ארגונית לקוייה. גם בענין זה הבעיה ניהולית ולא של כושר נשיאה.
8. אסור לנו להשאר אדישים למוצב שנוצר המלווה בריח רע של אשמת "עבירה מלולית".

9. בעת כהונתה של הממשלה הקודמת חיה ניסיון להפגיש את שר הדתות דאז עם שר התיירות דאז כדי לפתור את הבעיה. הניסיון נכשל והנושא לא טופל.

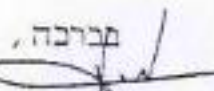
10. הנושא מספיק רציני כדי שנחזור ונארגן מפגש בין שני השרים או אולי בין שר התיירות מצד אחד לבין שני סגני שרי הדתות מצד שני. אין מה לארגן דיון רציני בדרג המנכ"לים, מאחר שטרם מונה מנכ"ל חדש למשרד הדתות שזוכה לאמון ולגבוי מהדרג המינסטריאלי.

11. בין שני המשרדים יש נושאים רבים שלובנו בעבר הן בתחום הנוצרי דוגמת הסנקלום והן בתחום היהודי דוגמת קברי צדיקים בגליל, בית הקברות בצפת ובהר הזיתים בירושלים, רחבת הכותל או הצר היהודים בטבריה. לפני כחודש וחצי קיימנו בהשתתפות הנהלת הח.מ.ת מפגש ראשון עם שני סגני שרי הדתות והוצגו התכניות המשותפות, בתקווה שהנהלת משרד הדתות תקצה תקציבים לפתוח המקומות הקדושים שהם בתחום סמכותו. עד היום הזה טרם קיבלנו כל מענה!

אין ספק שאם תיערך פגישה בדרג המינסטריאלי יש מקום להעלות גם את הנושאים האלה.

12. לסיכום, נושא התחזוקה של הסנקלום מחייב התערבות מיידית כי המצב הנוכחי פוגע בכח המשיכה של ירושלים כולה במגזר הצלויני. הדרך הוחידה היא מפגש מינסטריאלי בין משרד הדתות לבין משרד התיירות. במידה שלא נמצא פתרון בכיוון שהצעתו כאמור בסעיף 5 דלעיל, אנו מציע לא להירתע להגיע למצב של עימות עם משרד הדתות ע"י גבוש הצעת הפקעת האתר מסמכותו של משרד הדתות והעברתו לאחריות משרד התיירות באמצעות החברה לפתוח מזרח ירושלים.

13. מבוקש למכתב זה מר ש.צוראל, סמנכ"ל בכיר לשיווק שלבטח יאשר חשיבותו של האתר מבחינה שיווקית.

מכרחה

משה ריגל
סמנכ"ל תכנון ופיתוח
ויועץ כלכלי לשר

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ
EAST JERUSALEM DEVELOPMENT LTD.

ירושלים, 6 באוקטובר 1996
ס-הר-ציון-103

לכבוד
מר אורי מוד
מנהל העדות הנוצריות
רחוב קורש 9
ירושלים

...א.נ.

הנדון: תפעול הסנקולום

תלונות רבות מגיעות אלינו, על ניהול האתר ע"י השומר במקום.
התלונות מתמקדות בעיקר בנושא תשלום מיוחד לשומר על פי
דרישתו. אנשים נאלצו להענות לדרישתו ולשלם על מנת שיוכלו
להכנס למקום.
הנושא נובל בעברה פלילית - אנא טפולך הטוב.

ב ב ר כ ח ,

שרה מלכה
משנה למנכ"ל

העתק:
מר עודד זינר - מנכ"ל המקומות הקדושים
עו"ד אמנון לורד - יו"ר הדירקטוריון
מר יואל מרינוב - מנכ"ל החברה
מר אשר שמש - מנכ"ל בכיר לפיתוח וכלכלה

לשכת
אנשי

משרד התיירות	
לשכת השו	
28-1-1997	
נתקבל	
מ"א	
הוספה אל	א.ס.

משרד התיירות
ירושלים
המנהל הכללי

י"ד שבט, תשנ"ז
22 ינואר, 1997

סימוכין: 97-02-7123

סיי
23.9.97
א.ס.

לכבוד
סגן שר הדתות
ח"כ יגאל ביבי
משרד הדתות
ירושלים

מר ביבי הנכבד,

בהמשך לפגישתך עם סגן רוה"מ ושר הדתות, בתאריך 13/1/97, נתבקשתי להעביר אליך את חומר הרקע המצ"ב לקראת הסיור שיאורגן ע"י מר יואל מרינוב.

אני לשרותך למתן כל סיוע נוסף שידרש.

בברכה,

דוד ליטבק

העתק: מר משה קצב - סגן רוה"מ ושר התיירות

DATE	1987
TIME	12:00
BY	J. J.
NO.	1234
STATE	CA

J. J.

1

משרד התיירות - לשכת השר

אל: ארי לוי אגוד

מאת: אילן ארז

שר התיירות ביקשני להעביר את המצי"ב:

- לידעתך
- לטיפולך כנדרש
- לעיוןך ולהערותיך
- השב נא ישירות לפונה
- עם העתק ללשכת השר
- הכן נא הצעת תשובה לחתימת השר בהקדם
- הערות: _____

בברכה ובתודה.

אילן ארז

14.127
ת א ר ז

אגף תכנון ופיתוח
כ"ז טבת, תשנ"ז
6 ינואר, 1997

סימוכין: 97-25-370

חברים, בעניין הפגוע מ
ס/א הברית אני מציר לך
אילו הפגוע - גרסיו - עז הנקרא
אויסוואקי, משה

אל: השר

הנדון: דיון עם סגן שר הדתות, ח"כ יגאל ביבי ביום 13/1/97

(1) בתאריך 13 בינואר 1997 יתקיים דיון (בכנסת) בינך לבין ס/שר הדתות, כ"כ יגאל ביבי בענין תחזוקת "הסנקלום" בהר ציון ירושלים.

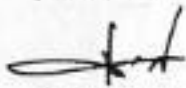
(2) אני מציע לנצל את ההזדמנות כדי להעלות נושאים משותפים לשני המשרדים:

- מתחם הכותל המערבי
- מתחם הר ציון (קבר דוד ליד הסנקלום, להבדיל)
- בית הקברות בהר הזתים
- בית הקברות בצפת
- קברי צדיקים בגליל
- וכו'

(3) אלה מיזמים באחריותו הבלעדית של משרד הדתות. משום מה משרד הדתות אינו מקצה שום תקציב לפיתוח אותם המתחמים.

(4) מצ"ב חומר שהכנתי באוקטובר 1997 לענין "הסנקלום".

בברכה,

משה ריגל
סמנכ"ל תכנון ופיתוח
ויועץ כלכלי לשר

העתקים: המנכ"ל
משנה למנכ"ל

אגף תכנון ופיתוח
ד' חשון, תשנ"ז
17 אוקטובר, 1996

סימוכין: 96-25-188

אל: המנכ"ל

הנדון: תחזוקת הסנקלום - הר ציון ירושלים

1. מצ"ב עותק מכתבה של גבי שרה מלכה, משנה למנכ"ל חבי פמ"י מיום 6/10/96 אשר תוכנו החמור ביותר מדבר בעד עצמו.
2. התלונה החמורה מאוד של דרישת תשלום כבר הובאה לידיעתנו לפני חודשים. בזמנו פנינו למשרד הדתות האחראי על האתר. משרד הדתות אישר לנו את העובדות והבטיח לטפל בענין.
3. משרדנו השקיע באמצעות פמ"י באתר כסף רב וזאת בנוסף לתרומה של כמיליון דולר מתורם נוצרי איטלקי. משרדנו התכוון להמשיך ולפתח את המתחם כולו כאחד המתחמים החשובים של התיירות בירושלים.
4. בעית התחזוקת האתר נותרה ללא פתרון: משרד הדתות אינו ערוך לתחזק את האתר מתקציבו ברמה ראויה.
5. הצעתנו היתה לאפשר הקמת מזנון וחנות מזכרות שימשו בסיס כלכלי לתחזוקת האתר במסגרת עיסקת חבילה (זכיון תמורת תחזוקה נאותה) ליוזם פרטי שייבחר במכרז.
6. הצעתנו נפסלה ע"י משרד הדתות שכאמור אינו מסוגל להעריך לתחזוקה הולמת של האתר.
7. קיימת בעיה נוספת של פקקים וצפיפות הנובעים בעיקר מהערכות ארגונית לקויה. גם בענין זה הבעיה ניהולית ולא של כושר נשיאה.
8. אסור לנו להשאיר ארושים למצב שנוצר המלווה בריח רע של אשמת "עבורה פלילית".

9. בעת כהונתה של הממשלה הקודמת היה ניסיון להפגיש את שר הדתות דאז עם שר התיירות דאז כדי לפתור את הבעיה. הנסיון נכשל והנושא לא טופל.

10. הנושא מספיק רציני כדי שנחזור ונארגן מפגש בין שני השרים או אולי בין שר התיירות מצד אחד לבין שני סגני שרי הדתות מצד שני. אין מה לארגן דיון רציני בדרג המנכ"לים, מאחר שטרם מונה מנכ"ל חדש למשרד הדתות שזוכה לאמון ולגבוי מהדרג המינסטריאלי.

11. בין שני המשרדים יש נושאים רבים שלובנו בעבר הן בתחום הנוצרי דוגמת הסנקלום והן בתחום היהודי דוגמת קברו צדיקים בגליל, בית הקברות בצפת ובהר הזיתים בירושלים, רחבת הכותל או חצר היהודים בטבריה. לפני כחודש וחצי קיימנו בהשתתפות הנהלת הח.מ.ת מפגש ראשון עם שני סגני שרי הדתות והוצגו התכניות המשותפות, בתקווה שהנהלת משרד הדתות תקצה תקציבים לפתוח המקומות הקדושים שהם בתחום סמכותו, עד היום הזה טרם קיבלנו כל מענה!

אין ספק שאם תיערך פגישה בדרג המינסטריאלי יש מקום להעלות גם את הנושאים האלה.

12. לסיכום, נושא התחזוקה של הסנקלום מחייב התערבות מיידית בי המצב הנוכחי מוגע בכח המשיבה של ירושלים כולה במגזר הצלויני. הדרך היחידה היא מפגש מינסטריאלי בין משרד הדתות לבין משרד התיירות. במידה שלא נמצא פתרון בכיוון שהצעתו כאמור בסעיף 5 דלעיל, אני מציע לא להירתע להגיע למצב של עימות עם משרד הדתות ע"י גבוש הצעת הפקעת האתר מסמכותו של משרד הדתות והעברתו לאחריות משרד התיירות באמצעות החברה לפתוח מזרח ירושלים.

13. מכתב למכתב זה מר ש.צוראל, סמנכ"ל בכיר לשיווק שלבטח יאשר חשיבותו של האתר מכחינה שיווקית.

בברכה,

משה ריגל
סמנכ"ל תכנון ופיתוח
ויועץ כלכלי לשר

מדינת ישראל משרד התיירות
כשרד התיירות STATE OF ISRAEL MINISTRY OF TOURISM

העתקים: לשכת השר

מר אמטן לורך, ש"ד, יו"ר פמ"י
מר יואל מרינוב, מנכ"ל פמ"י
גבי שרה מלכה, משנה למנכ"ל פמ"י
מר ש. צוראל, סמנכ"ל בכיר לשווק
מר ד. הרניק, מנכ"ל ח.מ.ת.
מר ד. מינגלגרין, ס/מנהל אגף תקציבים חמ"ת
גבי א. גנור - מנהלת אגף שרותי תיירות
גבי ר. בן יודית, ממונה על אזור המרכז
מר א. שיבי - מנהל אגף תקינה ורשוי

משרד	רוח
לשכה	שר
23-10-1996	
7	7
מס' _____	
הופנה אל _____	

אגף תכנון ופיתוח
ד' חשון, תשנ"ז
17 אוקטובר, 1996
סימוכין: 96-25-188

o.R
לקבול פקודת נתיב
מ/ס/ש הכוללת

אל: המנכ"ל

הנדון: תחזוקת הסנקלום - הר ציון ירושלים

1. מצ"ב עותק מכתבה של גבי שרה מלכה, משנה למנכ"ל חב' פמ"י מיום 6/10/96 אשר תוכנו החמור ביותר מדבר בעד עצמו.
2. התלונה החמורה מאוד של דרישת תשלום כבר הובאה לידיעתנו לפני חודשים. בזמנו פנינו למשרד הדתות האחראי על האתר. משרד הדתות אישר לנו את העובדות והבטיח לטפל בענין.
3. משרדנו השקיע באמצעות פמ"י באתר כסף רב זאת בנוסף לתרומה של כנויליון דולר מתורם נוצרי איטלקי. משרדנו התכוון להמשיך ולפתח את המתחם כולו כאחד המתחמים החשובים של התיירות בירושלים.
4. בעית תחזוקת האתר נותרה ללא פתרון: משרד הדתות אינו ערוך לתחזק את האתר מתקציבו ברמה ראויה.
5. הצעתנו היתה לאפשר הקמת מזנון וחנות מזכרות שישמשו בסיס כלכלי לתחזוקת האתר במסגרת עיסקת חבילה (זכיון תמורת תחזוקה נאותה) ליוזם פרטי שייבחר במכרז.
6. הצעתנו נפסלה ע"י משרד הדתות שכאמור אינו מסוגל להערך לתחזוקה הולמת של האתר.
7. קיימת בעיה נוספת של פקקים וצפיפות הנובעים בעיקר מהערכות ארגונית לקוייה. גם בענין זה הבעיה ניהולית ולא של כושר נשיאה.
8. אסור לנו להשאיר אדישים למוצב שנוצר המלווה בריח רע של אשמת "עבירה פלילית".

9. בעת כהונתה של הממשלה הקודמת היה ניסיון להפגיש את שר הדתות דאז עם שר התיירות דאז כדי לפתור את הבעיה. הניסיון נכשל והנושא לא טופל.

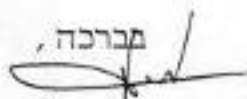
10. הנושא מסמיק רציני כדי שנחזור ונארגן מפגש בין שני השרים או אולי בין שר התיירות מצד אחד לבין שני סגני שרי הדתות מצד שני. אין מזה לארגן דיון רציני בדרג המנכ"לים, מאחר שטרם מונה מנכ"ל חדש למשרד הדתות שזוכה לאמון ולגבוי מהדרג המינסטריאלי.

11. בין שני המשרדים יש נושאים רבים שלובנו בעבר הן בתחום הנוצרי דוגמת הסנקלום והן בתחום היהודי דוגמת קברי צדיקים בגליל, בית הקברות בצפת ובהר הזתים בירושלים, רחבת הכותל או הצר היהודים בטבריה. לפני כחודש וחצי קיימנו בהשתתפות הנהלת הח.מ.ת מפגש ראשון עם שני סגני שרי הדתות והוצגו התכניות המשותפות, בתקווה שהנהלת משרד הדתות תקצה תקציבים לפתוח המקומות הקדושים שהם בתחום סמכותו. עד היום הזה טרם קיבלנו כל מענה!

אין ספק שאם תיערך פגישה בדרג המינסטריאלי יש מקום להעלות גם את הנושאים האלה.

12. לסיכום, נושא התחזוקה של הסנקלום מחייב התערבות מיידית כי המצב הנוכחי פוגע בכח המשיכה של ירושלים כולה במגזר העלייני. הדרך היחידה היא מפגש מינסטריאלי בין משרד הדתות לבין משרד התיירות. במידה שלא נמצא פתרון בכיוון שהצעתו כאמור בסעיף 5 דלעיל, אני מציע לא להירתע להגיע למצב של עימות עם משרד הדתות ע"י גבוש הצעת הפקעת האתר מסמכותו של משרד הדתות והעברתו לאחריות משרד התיירות באמצעות החברה לפתוח מזרח ירושלים.

13. מכותב למכתב זה מר ש. צוראל, סמנכ"ל בכיר לשיווק שלבטח יאשר חשיבותו של האתר מבחינה שיווקית.

משה ריגל

סמנכ"ל תכנון ופיתוח
ויועץ כלכלי לשר

משרד התיירות

מדינת ישראל משרד התיירות
STATE OF ISRAEL MINISTRY OF TOURISM

העתקים: לשכת השר ✓

מר אמנון לורך, עו"ד, יו"ר פמ"י

מר יואל מרינוב, מנכ"ל פמ"י

גבי שרה מלכה, משנה למנכ"ל פמ"י

מר ש. צוראל, סמנכ"ל בכיר לשווק

מר ד. הרניק, מנכ"ל ח.מ.ת.

מר ד. מינגלגרין, ס/מנהל אגף תקציבים חמ"ת

גבי א. גנור - מנהלת אגף שרותי תיירות

גבי ר. בן ידידיה, ממונה על אזור המרכז

מר א. שיבי - מנהל אגף תקינה ורשוי

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ
EAST JERUSALEM DEVELOPMENT LTD.

ירושלים, 6 באוקטובר 1996
ס-הר-ציון-103

לכבוד
מר אורי מור
מנהל העדות הנוצריות
רחוב קורש 9
ירושלים

ד.נ.א.

הנדון: תפעול הסנקולום

תלונות רבות מגיעות אלינו, על ניהול האתר ע"י השומר במקום.
התלונות מתמקדות בעיקר בנושא תשלום מיוחד לשומר על פי
דרישתו. אנשים נאלצו להענות לדרישתו ולשלם על מנת שיוכלו
להכנס למקום.
הנושא נובל בעברה פלילית - אנא טפולך הטוב.

בברכה,

שרה מלכה
משנה למנכ"ל

העתק:
מר עודד וינר - מנכ"ל המקומות הקדושים
עו"ד אמנון לורד - יו"ר הדירקטוריון
מר יואל מרינוב - מנכ"ל החברה
מר משה ריגל - סמנכ"ל בכיר לפיתוח וכלכלה

TRANSACTION REPORT

10-DEC-96 TUE 12:20

DATE	START	RECEIVER	TX TIME	PAGES	TYPE	NOTE	M#
10-DEC	12:17	6535469	2'52"	5	SEND	OK	

משרד התיירות

לשכת השר

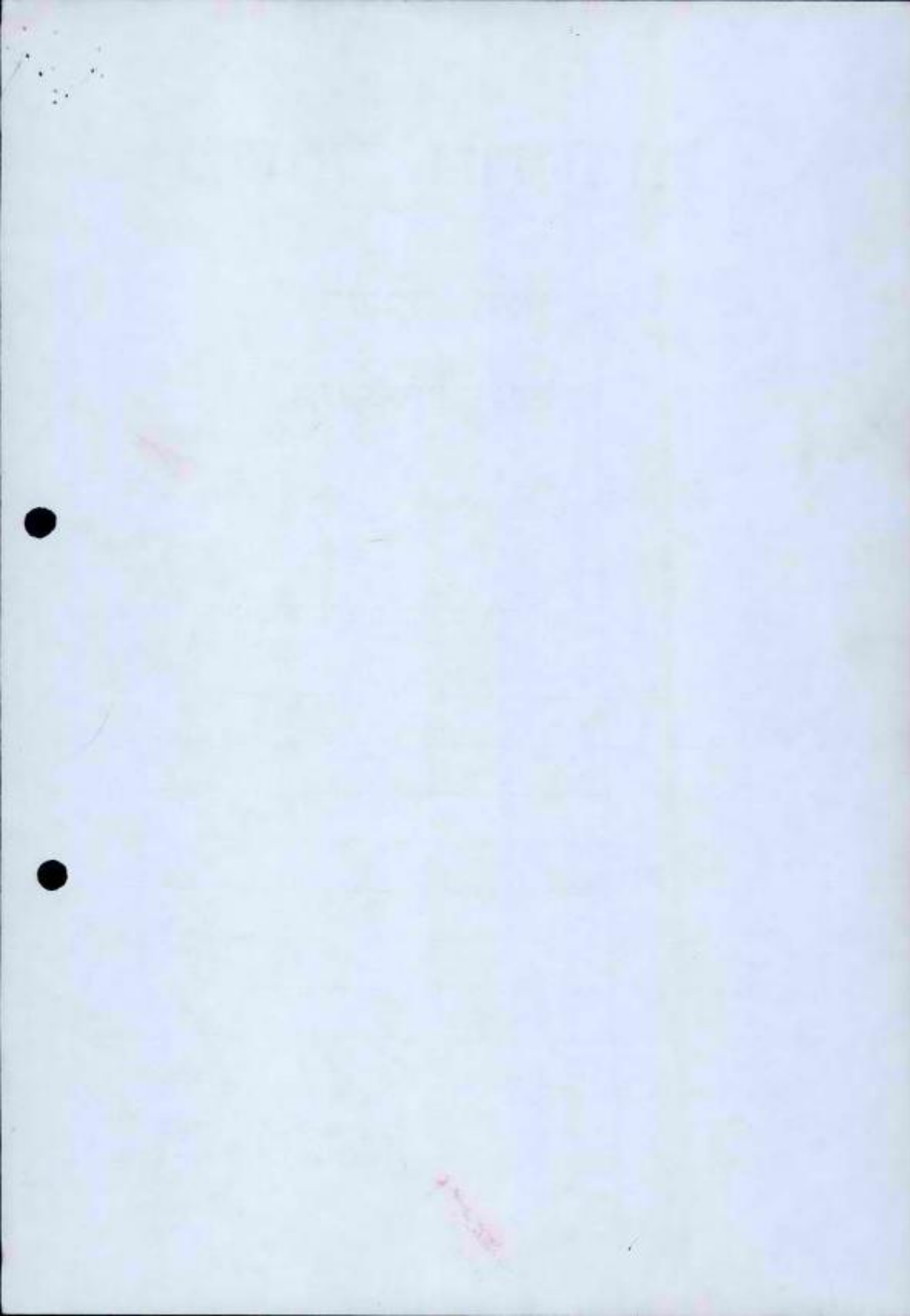
דף למשלוח פקסמיליה

אל: מנכ"ל משרד התיירות - ארם שגב תאריך: 10/10/96

מאת: אל"ם מרקוס - ראש שירות התיירות

מספר דפים כולל דף זה: 5

בהמשך אשלחתי הסאפונגה כצ"ב החומר
 המבוקש.
 בהרכבה,
 אל"ם מרקוס
 ראש שירות התיירות

24
חבר

זאב
קיסר
1313

החברה הממשלתית לתיירות

ISRAEL GOVERNMENT TOURIST CORPORATION

ירושלים, 15 ביוני 1997
י' בסיון התשנ"ז
מספרנו: 4869

משרד התיירות
לשכת השד
30-6-1997
נתעבל
97-01-14899
100c

לכבוד
סגן ראש הממשלה ושר התיירות
מר משה קצב
ירושלים
א.נ.,

לפנייתך, רצ"ב פירוט השקעות חמ"ת בבית ציידא.

	אש"ח	
שנת 1994	700	חפירה ארכיאולוגיות (פועלים דרך החברה לפיתוח הגולן).
שנת 1995	20	תכנון (חלקי) מבנה שירותים.
שנת 1996	30	תכנון וביצוע (חלקי) שילוט.
	13	תכנון שביל הליכה ופינות התכנסות ותפילה על התל.
	162	עבודות שימור דרך רשות העתיקות.
	45	פינוי מוקשים
	250	סה"כ
שנת 1997	100	ביצוע (חלקי) שילוט.
	50	ביצוע תשתיות מים וביוב.
	120	ביצוע מבנה שירותים.
	270	סה"כ
	1,240	

בברכה,

חזי צאיג
מנכ"ל

ההסתדרות הציונית העולמית
החטיבה להתיישבות
לשכת ראש החטיבה

Handwritten signature

כ"ה סיון, תשנ"ז
30 יוני, 1997

Handwritten notes:
24
54
א. ירושלים

משרד התיירות
לשכת השו
07-7-1997
נחל בל
97-01-15918

לכבוד
מר בנימין נתניהו
ראש הממשלה
ירושלים

אדוני,

הנדון: השתלטות פלסטינית על מרחבי הבטחון ממזרח לירושלים

בשטחי C שבשליטה ישראלית, מתבצעת בעת האחרונה, בקצב מואץ, בניה בלתי חוקית פלסטינית העלולה לסכן אינטרסים חיוניים לישראל.

התופעה בולטת לאורך גבולה של ירושלים ממזרח באופן העלול ליצור חיץ פלסטיני בנוי שינתק בין ירושלים למרחבי ההגנה שממזרחה. ע"י בניה בלתי חוקית בין הכפרים - חזמא - ענאתא - עיסאווייה - א-טור - אלזעים ועזריה, הולך ונוצר רצף בנוי בין בית לחם בדרום לרמאללה בצפון.

בנוסף, גידול והתקבעות מואצת של האוכלוסייה הבדואית לאורך ציר ירושלים - יריחו וים המלח יערערו בעתיד הקרוב על השליטה הישראלית בין הירדן לירושלים.

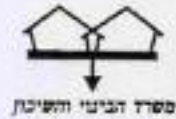
פעילות זו נעשית לאור היום, עשר דקות נסיעה ממרכז ירושלים ולא צריך לזווינים כדי לאתרה. כולם רואים ויודעים אך כמעט דבר לא נעשה. "עצימת עיניים" מכוונת עלולה לגרום לאיבוד השליטה הישראלית במרחבים שבין ירושלים לירדן החיוניים לעתיד המדינה ולבטחונה.

אני סבור שאם לא יינקטו על ידי הממשלה צעדים לאלתר תהיה זו בכיה לדורות רבים.

בכבוד
סלי מרידור

העתקים: שרי הממשלה
ראש עיריית ירושלים
היועץ המשפטי לממשלה

24
מ-1-54
למאז, בית
מ-ג-3
מרכז אילק

לשכת המנהל הכללי

משרד החירום
לשכת השר
נתקבל מס' 97-01-1588
מטריד 15-7-97

בסייד, ירושלים, כייד בסיון, תשנ"ז
29 ביוני, 1997
סימוכין: ש/ש29061997006060

לכבוד
מר משה קצב - סגן ראש הממשלה ושר התיירות
לשכת השר
המלך גיורג
ירושלים
א.מ.ג.

ס' 15
מ-ג-3
מרכז אילק
מ-1-54

הנדון: סיכום ישיבה מיום 15.6.97 - שיפוץ והרחבת אזור הכותל המערבי

הנני להפנות את תשומת לבך לסעיף 2 בסיכום:
המשרדים שלהלן הודיעו על נכונותם להשתתף במימון התוכנית: דתות, פנים, שיכון,
ותיירות. סוף ציטוט.
כפי שהתברר בישיבה, נציג משרד התחבורה התנגד, ונציג משרד התשתיות כלל לא
השתתף בישיבה. לאור זאת התנתי את הסכמת משהבייש בהשתתפות במימון התוכנית,
בתנאי שכל המשרדים ישתתפו שווה בשווה. וזה גם היה הסיכום בפגישה הקודמת.

לאור האמור לעיל, נא לתקן את סעיף 2 בסיכום.

בכבוד רב,

שבתי בוקשטופן
עוזר מנכ"ל

העתק: הרב מאיר פרוש - סגן השר

לשכת סגן ראש הממשלה
שר התיירות

י"ז סיון, תשנ"ז
22 יוני, 1997

סימובין: 97-01-14426

דיון בנושא רחבת הכותל המערבי
מיום ה- 15.6.97

נוכחים: מר משה קצב - סגן רוה"מ ושר התיירות
מר דוד לייטבק-מנכ"ל, מר חזי צאיג-מנכ"ל החמ"ת, מר משה ריגל-
סמנכ"ל, מר בלושטיין אבי-מנכ"ל משרד הדתות, מר חיים
איתן-המפקח על התעבורה ירושלים-משרד התחבורה, מר רענן
דינה-מנכ"ל עיריית ירושלים, מר יואל מרינוב-מנכ"ל החברה לפמ"י
מר דוד מינגלגריין-חמ"ת, תנ"צ מיקי לוי-סגן מפקד מחוז ירושלים
משטרת ישראל, מר עודד וינר-מנכ"ל המרכז הארצי לפיתוח
המקומות הקדושים, מר ש. בוקשפן-עוזר מנכ"ל משרד הביטוי
והשיכון.

1. מר יואל מרינוב, מנכ"ל החברה לפיתוח מזרח ירושלים הציג תכנית
שיפורים לטווח הקצר ברחבת הכותל המערבי הכוללת עשרה פרויקטים
ולוח הזמנים לביצועם.

2. ההיבטים התקציביים: עלות מימון התכנית: 14.2 מיליון ש"ח.
המשרדים שלהלן הודיעו על נכונותם להשתתף במימון התכנית:
דתות, פנים, שיכון ותיירות.

3. נציג משרד התשתיות לא הודיע על השתתפותו בתכנית.

4. נציג משרד התחבורה הודיע כי הם בודקים הנושא.

לשכת סגן ראש הממשלה
שר התירות

-2-

5. עיריית ירושלים:

מנכ"ל עיריית ירושלים הודיע שהעירייה תממן במלואה את תכנית התאורה בעלות של 1.5 מיליון ש"ח.

6. סיכום השר:

א. ע"מ להביא את התכנית לביצוע מעשי על משרד התחבורה ומשרד התשתיות להשתתף במימון התכנית.

ב. ריכוז התקציב:

חשב משרד הדתות ירכז את התחייבויות חשבי המשרדים השותפים לתכנית ויעביר את ההקצבות לשלבי התכנית השונים באמצעות החמ"ת לחברה לפיתוח מזרח ירושלים.

ג. תכנית לטווח ארוך:

1. במסגרת התקציב הבינמשרדי הכולל יש לאתר לקראת תקציב 1998 את המקורות לתקציב התכנון לטווח ארוך בסך של כ- 2 מיליון ש"ח.
2. פורום זה של נציגי המשרדים יהווה את ועדת ההיגוי להכנת שיפורים בתכנית רחבת הכותל לטווח הארוך.

רשם: משה גורל

לשכת סגן ראש הממשלה
שר התיירות

י"ז סיון, תשנ"ז
22 יוני, 1997

סימוכין: 97-01-14426

דיון בנושא רחבת הכותל המערבי
מיום ה- 15.6.97

נוכחים: מר משה קצב - סגן רוה"מ ושר התיירות
מר דוד ליטבק-מנכ"ל, מר חזי צאיג-מנכ"ל החמ"ת, מר משה ריגל
סמנכ"ל, מר בלושטיין אבי-מנכ"ל משרד הדתות, מר חיים
איתן-המפקח על התעבורה ירושלים-משרד התחבורה, מר רענן
דינות-מנכ"ל עיריית ירושלים, מר יואל מרינוב-מנכ"ל החברה לפמ"י
מר דוד מינגלגרין-חמ"ת, תנ"צ מיקי לוי-סגן מפקד מחוז ירושלים
משטרת ישראל, מר עודד וינת-מנכ"ל המרכז הארצי לפיתוח
המקומות הקדושים, מר ש. בוקשפן-עוזר מנכ"ל משרד הבינוי
והשיכון.

1. מר יואל מרינוב, מנכ"ל החברה לפיתוח מזרח ירושלים הציג תכנית
שיפורים לטווח הקצר ברחבת הכותל המערבי הכוללת עשרה פרויקטים
ולוח הזמנים לביצועם.

2. ההיבטים התקציביים: עלות מימון התכנית: 14.2 מיליון ש"ח.
המשרדים שלהלן הודיעו על נכונותם להשתתף במימון התכנית:
דתות, פנים, שיכון ותיירות.

3. נציג משרד התשתיות לא הודיע על השתתפותו בתכנית.

4. נציג משרד התחבורה הודיע כי הם בודקים הנושא.

לשכת סגן ראש הממשלה
שר התיירות

-2-

5. עיריית ירושלים:

מנכ"ל עיריית ירושלים הודיע שהעירייה תממן במלואה את תכנית התאורה בעלות של 1.5 מיליון ש"ח.

6. סיכום השר:

א. ע"מ להביא את התכנית לביצוע מעשי על משרד התחבורה ומשרד התשתיות להשתתף במימון התכנית.

ב. ריכוז התקציב:

חשב משרד הדתות ירכז את התחייבויות חשבי המשרדים השותפים לתכנית ויעביר את ההקצבות לשלבי התכנית השונים באמצעות החמ"ת לחברה לפיתוח מזרח ירושלים.

ג. תכנית לטווח ארוך:

1. במסגרת התקציב הבינמשרדי הכולל יש לאתר לקראת תקציב 1998 את המקורות לתקציב התכנון לטווח ארוך בסך של כ- 2 מיליון ש"ח.
2. פורום זה של נציגי המשרדים יהווה את ועדת ההיגוי להכנת שיפורים בתכנית רחבת הכותל לטווח הארוך.

רשם: משה גורל

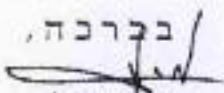
8 מאי, 1997

סימוכין: 97-16-1814

אל: השר

הנדון: הסכמת משרדי הממשלה למימון של תכנית רחבת הכותל

1. בעקבות הדיון שיוזמת עם שר הפנים והדתות כינס מנכ"ל משרד הדתות דיון בין משרדי על מקורות המימון של תכנית רחבת הכותל.
2. בזכור, עלות משוערת של התכנית כ- 15 מיליון ש"ח.
3. הודיעו על נכונותם להשתתף במימון התכנית נציגי משרדי הממשלה הבאים: דתות, פנים, שיכון, תחבורה, תיירות (כמובן). נציג משרד התשתיות לא הגיע לשיבה וגם לא הודיע על השתתפותו בתכנית.
4. נציגי המשטרה הודיעו שהמשטרה תממן את תכנית התאורה.
5. מנכ"ל עיריית ירושלים הודיע שהעירייה תממן את תכנית התאורה.
6. החברה לפתוח מזרח ירושלים תגיש תוך שבועיים לכל המשרדים לוח זמנים לביצוע ודרישה תקציביות.
7. התקציב ירוכז דרך חשב משרד התיירות כשהתכנית, כמובן, תבוצע ע"י החברה לפיתוח מזרח ירושלים.
8. בענין סכום חובנו מאוד: נראה כי פעילותך בממשלה לרתום משרדי ממשלה שונים לריכוז מאמץ ברחבת הכותל הביאה לתוצאות ממשיות, אם כי המבחן האמיתי יהיה בשלב אשור החשבים השונים.
9. התכנית שאושרה הוא, כידוע לך, שלב א' של תכנית גדולה יותר. הפורום שהתכנס בלשכתו של מנכ"ל משרד הדתות יוכל לשמש ועדת הגיו לגיבושה.

בכרחה,

משה ריגל
סמנכ"ל תכנון ופיתוח

העתק: דוד ליטבק, מנכ"ל

רחוב המלך ג'ורג' 24 ירושלים 94262 תא דואר 1018 ירושלים 91009 טל. 02-6754811 פקס. 02-6253407
24 KING GEORGE ST. JERUSALEM 94262 P.O.BOX 1018 JERUSALEM 91009 TEL. 02-6754811 FAX. 02-6253407

P.O. 10

FAX NO. 972 2 6250890

MINISTER OF TOURISM

08-MAY-97 THU 12:21

138
xoffe

סימוכין: 1814-16-97

אלה השר

הודון הסכמת משרדו הממשלה למומון של חכנית רחבת הכותל

1. בעקבות הדיון שיוזמת עם שר הפנים והדתות כינס מנכ"ל משרד הדתות דיון בין משרדו על מקורות המומון של חכנית רחבת הכותל.
2. כזכור, עלות משוערת של החכנית ב- 15 מיליון ש"ח.
3. הודיעו על נכונותם להשתתף במימון החכנית נציגי משרדו הממשלה הבאים: דתות, פנים, שיכון, תחבורה, תיירות (כמובן), נציג משרד התשתיות לא הגיע לישיבה וגם לא הודיע על השתתפותו בחכנית.
4. נציגי המשטרה הודיעו שהמשטרה תממן את חכנית התאורה.
5. מנכ"ל עיריית ירושלים הודיע שהעירייה תממן את חכנית התאורה.
6. החברה לפתוח מזרח ירושלים תגיש תוך שבועיים לכל המשרדים לוח זמנים לביצוע ודרישה תקציבית.
7. התקציב ייזכו דרך חשב משרד התיירות כשהחכנית, כמובן, תבוצע על ידי החברה לפיתוח מזרח ירושלים.
8. בעיני סכום חובי מאוד: נראה כי פעילותך בממשלה ליתום משרדו הממשלה שונים לריכוז מאמץ ברחבת הכותל הביאה לתוצאות ממשיות, אם כי חובתן האמיתית יהיה בשלב אשור החשבים השונים.
9. החכנית שאושרה היא, כידוע לך, שלב א' של חכנית גדולה יותר. הפורום שהתכנס בלשכתו של מנכ"ל משרד הדתות יוכל לשמש נעה הטו לגיבושה.

בכרחה

 משה הרצל
 מנכ"ל תכנון ופיתוח

העתק: דוד ליטבק, מנכ"ל

הגוף המלך י"ב 24 ירושלים 91009 תא דואר 1018 ירושלים 91009 טל 02-6754411 פקס 02-6253407
 24 GEORGE ST. JERUSALEM 91009 P.O. BOX 1018 JERUSALEM 91009 TEL. 02-6754411 FAX. 02-6253407

15 ביוני 1997

רחבת הכותל המערבי

לוח זמנים לביצוע

מטלות מקדימות, תכנון וביצוע

הקדמה

1. תכנית השיפורים לטווח הקצר ברחבת הכותל המערבי כוללת 10 פרויקטים המציגים מגוון רחב והטרוגני של סוגיות בהקשר התכנוני, החוקי והביצועי מחד ובשלות שונה לביצוע מאידך, עובדה המחייבת ביצוע בשלבים.

2. מצב הפרוייקטים ולוח הזמנים לביצוע

להלן פירוט הפרוייקטים הפעיליות הדרושות למימושן ולוח הזמנים:

תאריך משוער לסיים	תאריך משוער לתחילת ביצוע	מצב הפרוייקט	הפרוייקט
9/97		בשלבי סיום	1. השירותים הציבוריים ברחבת הכותל
1/99	1/98	בשלבי תכנון ראשוניים למכרז לאחר סיום העבודות הארכיאולוגיות	2. השרותים הציבוריים באזור שער הבורסקאים
9/98	1/97	1. ת.ב.ע מאושרת ניתן להוציא היתר 2. יש להכין תוכניות למכרז	3. מערך כניסות חדש לכותל המערבי
(1) 10/98	(1)10/97	תכנון תפיסתי ראשוני, נמצא בבדיקה משפטית באשר להליך הביצוע (ת.ב.ע או היתר)	4. מסתורים לחורף ולקיץ
1/99	1/98	יוחל בתכנון האדריכלי בימים הקרובים	5. שיפור הגישה להולכי רגל במהלך מדרגות ושער האשפות לרחבת הכותל
2/98	9/97	בתכנון מפורט	6. התקנת תאורה תפקודית ודקורטיבית

2/..

תאריך משוער לסיים	תאריך משוער לתחילת ביצוע	מצב הפרוייקט	הפרוייקט
10/97	7/97	הבקשה להיתר בניה הוכנה והתוכניות תוגשנה לוועדה המקומית בימים הקרובים	7. טיפול במעטפת ושיפורים אסטטיים בטיחותיים באזור "מגן דוד"
6/98	9/97	הוחל בתכנון מוקדם	8. טיפול אסטטי במעלה שער המוגרבים ובאזורים הפתוחים ברחת הכותל
6/98	9/97	הוחל בתכנון מוקדם	9. הסדרת השטח הצמוד למשטרה הגובל במדרגות היורדות מכיוון רח' דוד
6/98	1/98	טרם הוחל בתכנון	10. שילוט הכוונה והסבר

(1) בהנחה כי ניתן לבצע הפרוייקט בהליך של היתר בניה, במידה ויסתבר כי דרושה ת.ב.ע ידחה תאריך ההתחלה בשנה לפחות.

3/..

3. ההיבטים התקציביים

תקציב דרוש מ-1998 (במלש"ח)	תקציב דרוש ב-1995 (במלש"ח)	עלותו (במחירי נובמבר 1996)	הפרוייקט
		1.0	1. שרותים ציבוריים ברחבת הכותל
1.5		1.5	2. שרותים ציבוריים בשער הנורסקאים
1.5	1.0	2.5	3. מערך כניסות חדש לרחבת הכותל - קי"מ
1.5		1.5	4. מסתורים לקהל לחורף ולקיץ
3.0		3.0	5. שיפור הגישה להולכי משער האשפות לרחבת הכותל
	1.5	1.5	6. התקנת תאורה תפקודית ודקורטיבית
0.75	0.75	1.5	7. טיפול אסטתי במעלה שער המוגרביים ובאזורים פתוחים הרחבה
	0.5	0.5	8. הסדרת השטח הצמוד למשטרה הגובל במדרגות היורדות מרח' דוד ירמיהו דר 10/2
0.2		0.2	9. שילוט הכוונה והסבר
8.45	5.75	14.2	סה"כ

הערות: 1. התקציב אינו כולל התקציב הדרוש לעמדות צלפים ואמצעי מיגון נוספים על פי דרישת המשטרה.

2. התקציב אינו מתייחס לנושא התקציב הנוסף הדרוש לאחזקה הסכום הדרוש לכך הינה 1.0 מלש" לשנה.

S-7-הכותל88

א
תורה
זפיתוח
צבת יחסי

לשכת סגן ראש הממשלה
שר הת"רות

כ" אלול, תשנ"ז
22 ספטמבר, 1997

סימוכין: 97-01-19292

לכבוד
מר יואל מרינוב
מנכ"ל החב" לפיתוח ירושלים
רח' שמאי 8
ירושלים 94631

למר מרינוב שלום רב,

הנדון: חב" "קרתא" - פרויקט "ירושלים של מטה"

הנני מצ"ב את סיכום הדיון בנושא פרויקט: "ירושלים של מטה" שהתקיים בלשכת
כב' סגן רוה"מ ושר הת"רות מר משה קצב, ביום ה- 3.9.97.
במידה ותבקש להתייחס לנאמר נשמח לקבל תגובתך.

בברכת שנה טובה,

משה גורל
יועץ השר

י"ג אלול, תשנ"ז
15 ספטמבר, 1997

לשכת סגן ראש הממשלה
שר התיירות

סימוכין: 18979-01-97

סיכום דיון בנושא פרוייקט "ירושלים של מטה" מיום ה- 3/9/97

נוכחים: מר משה קצב, סגן רוה"מ ושר התיירות
מר שבי שי-משנה למנכ"ל, מר משה ריגל-סמנכ"ל לתיכנון ופיתוח, מר משה גורל.

מטעם חב' קרתא: עו"ד שמואל קספר-יו"ר מועצת המנהלים חב' "קרתא",
מר אפרים הולצברג-מנכ"ל קרתא, גב' קלוד גרונדמן-אדריכלית, עו"ד חנה
גבאי-חברת דריקטוריון, מר יוסף אללו-חבר דריקטוריון, אדריכלים ליאון וטלי
ממשרד קלוד גרונדמן.

פרוייקט "ירושלים של מטה" מתוכנן בכניסה לירושלים העתיקה מתחת לשער יפו.
גובש רעיון להקמת פרוייקט תיירותי מיוחד בשטח של כ- 4000 מ"ר. בשטח בוצעו
חפירות ע"י רשות העתיקות אשר חשפו בית מרחץ מהתקופה הביזנטית, ושרידים
נוספים של תקופת החשמונאים. החפירות יצרו חלל שמזמין פיתוח אטרקציה
תיירותית.

ההצעה: כהתאם למצגת שניתנה ע"י אדריכלית קלוד גרונדמן החוויה תוכל את
המבקרים דרך התקופות ההיסטוריות של בניית העיר התחתונה.
המבקרים יוסעו בתוך רכבים אשר ינועו על מוטות וקורות תלויים בחלל ממוזג
ובתוכו אפקטים מיוחדים שונים כמו הקרנות, תפאורות בתנועה, שחזורים, צפיה
בחפירות אותנטיות ועוד.

במהלך כ- 20 דקות יוכלו כ- 60 מבקרים בו זמנית להנות מהחוויה של מסע לתוך
ירושלים הבנויה, ביקור זה יהווה פתוח לסיור בעיר העתיקה.

במתקן יוכלו לבקר כ- 1440 איש מדי יום, ומדובר על סדר גודל של כ- 350,000
מבקרים בשנה.

סיכום השר:

א. השר מברך על הפרוייקט המוצע, על מיקומו ועל מקוריותו, ותומך בקידומו.

ב. השר מציע לאתר משקיע פרטי לפרוייקט, שייהנה מהתמריצים של החוק
לעידוד השקעות הון, במידה והפרוייקט יענה על הקרטריונים הנדרשים.

ג. מר שבי שי, המשנה למנכ"ל ומר משה ריגל-סמנכ"ל לתיכנון ופיתוח יבחנו את
אפשרות השתתפות המשרד בקידום התכנון של הפרוייקט, לקראת הבאתו
לשלב מכרז.

רשם: משה גורל

משרד התיירות
מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL MINISTRY OF TOURISM

משרד התיירות
מדינת ישראל
משרד התיירות

משרד התיירות
לשכת השר
25-8-1997
מס' 97-01-18009
הוספה אל 050

24
משרד התיירות

אגף תכנון ופיתוח
כ"א אב, תשנ"ז
24 אוגוסט, 1997
סימוכין: 97-25-715

אל: מר אמי פלנט, מנכ"ל המשרד לכיטחון פנים

הנדון: קיבוץ נדבות ליד הכותל המערבי

מצ"ב עותק מכתבי אל מר אבי בלושטיין, מנכ"ל המשרד לעניני דתות ואל מר עודד וינר, מנכ"ל המרכז למקומות קדושים מיום 22 באוגוסט 1997, אשר תוכנו מדבר בעד עצמו.

בשם ס/רוה"מ ושר התיירות, מר משה קצב, הריני לבקשך להתערב בנושא ולסייע בידי המשרד לעניני דתות לעקור מהשורש את התופעה השלילית של קיבוץ נדבות.

התופעה פוגעת בשמו הטוב של המקום הקדוש בעיני המתפללים וגם בעיני התיירים הפוקדים אותו (הכותל המערבי הוא האתר התיירותי החשוב ביותר בארץ).

בברכה,

משה קצב
סמנכ"ל תכנון ופיתוח
ויועץ כלכלי לשר

העתקים:
מר משה קצב, ס/רוה"מ ושר התיירות
מר אבי בלושטיין, מנכ"ל משרד הדתות
מר רענן דינור, מנכ"ל עיריית ירושלים
מר דוד ליטבק, מנכ"ל משרד התיירות
מר שבתאי שי, משנה למנכ"ל מת"י
מר יואל מרינוב, מנכ"ל פמ"י
מר עודד וינר, מנכ"ל המרכז למקומות קדושים
גב' רמה בן ידידיה, מנהלת מחוז המרכז, מת"י

משרד התיירות
לשכת השר

25-8-1997
נתקבל
מס' 91-01-18010
תוספת אל 011

אגף תכנון ומיתוח
י"ט אב, תשנ"ז
22 אוגוסט, 1997

סימוכין: 97-25-711

אל: מר אבי בלושטיין, מנכ"ל המשרד לעניני דתות
מר עודד וינר, מנכ"ל המרכז למקומות קדושים

א.ג.

הנדון: קיבוץ נדבות ליד הכותל המערבי

תלונות קשות הגיעו למשרדנו ובפרט לכב' ס/רוה"מ ושר התיירות, מר משה קצב,
על הפרעות של מקבצי הנדבות.

הנושא צויין כנושא לטיפול דחוף ביותר בתכנית הפתוח של רחבת הכותל.

לאור ריבוי התלונות שהגיעו לאחרונה ביקשני כב' ס/רוה"מ ושר התיירות להעביר
לכם את דאגתו למצב המתדרדר.

נודה לכם על התערבותכם המיידית:

האחריות הכוללת של רחבת הכותל המערבי בידי המשרד לעניני דתות, ולכן
הדרישה להפעלת אמצעים למניעת התופעה, לרבות אמצעי אכיפה ממשיתים,
מופנית באופן טבעי אליכם.

יחד עם זאת, אין לנו ספק שדרוש שיתוף פעולה של גורמים נוספים ובמיוחד של
המשטרה. לשם כך עותק מפניתנו זו אליכם מועבר למר אמי פלנט, מנכ"ל המשרד
לבטחון פנים.

נודה לכם אם תודיעונו על האמצעים הננקטים לקראת החגים כחוראות קבע (ולא
כ"הוראת שעה").

בברכה,

משה ריגל
סמנכ"ל תכנון ופיתוח
ויועץ כלכלי לשר

מדינת ישראל משרד התיירות
STATE OF ISRAEL MINISTRY OF TOURISM

משרד התיירות

העתקים: - מר משה קצב , ס/רוה"מ ושר התיירות
מר אמי פלנט , מנכ"ל המשרד לביטחון פנים
מך רענן דינור , מנכ"ל עיריית ירושלים
מר דוד ליטבק , מנכ"ל משרד התיירות
מר שבתאי שי , משנה למנכ"ל , משרד התיירות
מר יואל מרינוב , מנכ"ל פמ"י
גבי רמה בן ידידיה , מנהלת מחוז המרכז , משרד התיירות

אגף תכנון ופיתוח
ז' אלול, תשנ"ז
9 ספטמבר, 1997

סימוכין: 97-25-830

יציאת ציפוף
עניין באתר
24
אניח 1-10

משרד התיירות לשכת השר
14-9-1997 נתקבל
מס' 97-01-18896
החנה אל אולסי

לכבוד
מר אשר מיטלמן
רח' יהודה הלוי 22
נתניה

א.ג.

הנדון: קיבוץ נדבות ליד הכותל המערבי
מכתבך לשר התיירות מיום 10.8.97

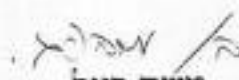
מכתבך הנדון הועבר מלשכת השר להתייחסותי.

אני מסכים עימך בדבר הצורך הדחוף להפסיק את תופעת הקבצנות באתר הכותל.

בצרוף מקרים מעניין, פניתי אני עצמי לפני כשבועיים לגורמים בכירים במשרד לעיניני דתות ובמשרד לבטחון פנים, בדיוק בנושא הזה. מצ"ב העתק מכתביי הנ"ל.

אני מקווה שהנשא יטופל כראוי בהקדם.

בכבוד רב,

משה ריגל
סמנכ"ל תכנון ופיתוח
ויועץ כלכלי לשר

(מס' 97-01-17637 ?)

העתקים: לשכת השר ✓
לשכת המנכ"ל

---

off
201

Asher Mittelman

22 Yehuda Halevi Str.
Nefanya, Israel

Tel. 09-8824522 ,8611212 ,8347824 'טל
Fax. 09-8618946 'פקס

אשר מיטלמן
רח' יהודה הלוי 22
נתניה

13/8/97
גאון

10.8.1997

לשר התיירות שלום :

כבוד השיר :

א.נ.

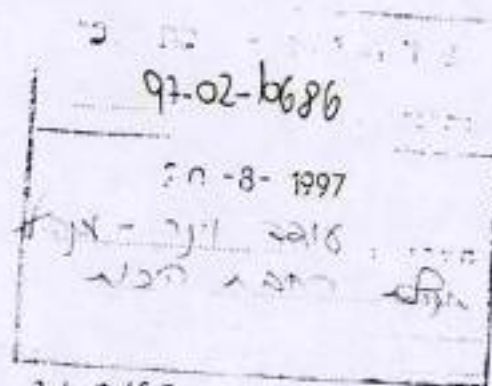
אני מזריך תיירים - בחמש שעות - קרוב לארבעים שנה.
השבוע הייתי עם שני נוצרים - מחסידי אומות העולם - ליד הכותל.
הם התפללו ליד הכותל - וכל הזמן הטריזו אותם קבצנים שבקשו ודרשו מהם כסף.

כבוד השיר. התיירות היא במצב קשה.
האם גם על המקום הקדוש ביותר שלנו - לא נוכל לשמור מהכפשה -
מביזה - מלכלוך אנושי ?

וכינו לגאול את הכותל לפני שלושים שנה מאויביו.
האם עלינו להשאיר את האתר המקודש ביותר לרועצים שבדם קר הורסים את הסמל המקודש ביותר - בהצגות של דמעות שקר ?

בציפייה לתשובתך - אשר מיטלמן

אשר מיטלמן
רח' יהודה הלוי 22
נתניה

22/8/97
גאון

מקום אדם ישיב מקום
מקום אדם ישיב מקום
מקום אדם ישיב מקום
מקום אדם ישיב מקום
מקום אדם ישיב מקום
מקום אדם ישיב מקום
מקום אדם ישיב מקום
מקום אדם ישיב מקום
מקום אדם ישיב מקום

24/8/97
מקום אדם ישיב מקום
מקום אדם ישיב מקום
מקום אדם ישיב מקום

Prav 370

רשות העתיקות
משרד המנכ"ל

26 באוגוסט, 1997

כי"ג באב, תשנ"ז

לכבוד
השר משה קצב
כנסת ישראל
ירושלים

שלום רב,

הנני מתכבדת להביא לידיעתך החלטת המועצה לארכיאולוגיה כפי

שהתקבלה בישיבת חרום שנערכה ביום 21.8.97.

בברכה
אורית שמיר

מרכזת המועצה לארכיאולוגיה

מדיון המועצה לארכיאולוגיה, מתאריך ה- 21.8.97:

"המועצה לארכיאולוגיה, שהיא המוסד העליון לענייני ארכיאולוגיה בישראל, התכנסה לשיבת חירום לדון בניסיונותיהם של גורמים שונים להביא לחיסול המחקר של קברים עתיקים בישראל.

לישיבת מליאת המועצה הוזמנו שר החינוך, שר המשפטים, שר המדע ואישי ציבור נוספים. המועצה מברכת את יו"ר ועדת החינוך, חה"כ זיסמן, על השתתפותו ומצטערת על היעדרותם של שאר המוזמנים, שלא מצאו לנכון להשתתף בישיבה ולשמוע את עמדתה של המועצה בנושא חשוב זה.

המועצה לארכיאולוגיה דוחה מכל וכל את הניסיונות החוזרים ונשנים מצד גורמים קיצוניים, לחיסול המחקר המדעי בקברים. חפירות בקברים הינן אבן התשתית של המחקר הארכיאולוגי וחקר שלדים עתיקים היינו חיוני לחקר האדם, שלו משמעויות רחבות היקף במחקר המדעי בכלל והרפואי בפרט.

הניסיונות החוזרים ונשנים לשנות את הסטטוס קוו בענייני זה ומדע, עלולים להביא לחיסול המחקר המדעי בארץ ולדרדר את המדינה למצבן של המדינות החשוכות.

בתוקף תפקידה של המועצה עפ"י חוק, מייעצת המועצה לשר החינוך, להתנגד בכל תוקף לניסיונות להגביל את המחקר בקברים עתיקים.

המועצה מיפה את כוחו של מנהל רשות העתיקות, ומייעצת לו להתנגד לכל ניסיון לפגיעה וצימצום בסמכויות רשות העתיקות, בכל הקשור להגנה על עתיקות ארצנו והמחקר המדעי שלהן.

ללא חפירות בקברים עתיקים, ע"י אנשי מדע, לא יתקיימו בארץ לא מחקר מדעי ולא פיתוח הארץ."

משרד התיירות - לשכת השר

אל: _____

ל-101

מאת: _____

צ.ביק

שר התיירות ביקשני להעביר את המצ"ב:

לידעתך

לטיפולך כנדרש

לעיוןך ולהערותיך

השב נא ישירות לפונה
עם העתק ללשכת השר

הכן נא הצעת תשובה לחתימת השר בהקדם

_____ הערות

צ.ביק

בברכה ובתודה,

צ.ביקה ברקנר

5/9/97
תאריך

24/1/97

משרד התיירות
לשכת השד
20-8-1997
נתקבל
מס' השד/תשנ"ז/1000
חומכה אל 1000

לוחמכות פנימית במשרד המטלות

18	8	97	קני, יוסף קשר
			ג.

הקבלה

הכנת

1) מקיף ציור ה העיר
אמנות ובלום התבוננות
נתנת הכנת.

2) קי צימכס.

3) בעבור הוחלט גם ה אבוש
הא חכמה קלחת איון. קמין זה
אני "יש" אתר' חנני' ה הכנת
לפי הצלת ה. מנסה למתן
ב היבוב הרטני קמני' שנה
מחלי' ה נוסא שחשה נחש
בתום סמנח, אך זה קרא ב כך
הרן. גמטתו איוס צי' סגלו

גבירה

הי שרק: שליח'
תיק יתכן הכנת/י-פ

מדרף 1010

1 באוגוסט 1997

אל : צוות תכנון פרוייקט השיפורים ברחבת הכותל המערבי:
מר עודד וינר
מר סולי אליאב
גב' ליטל ידון
גב' דורון רכלבסקי

מאת: מנכ"ל החברה

א.ג.נ.

הנדון: פרוייקט השיפורים ברחבת הכותל, יש מה לראות

1. צוות האדריכלים ה"ה נ. מלצר וישעיהו אילן ומנהלת הפרוייקט בראשותו של מר ש. קורנפלד - משרד תפנית וינד בע"מ שוקדים על קידום כלל הנושאים והמתחמים של פרוייקט חשוב זה.
2. בראשית חודש ספטמבר נקיים פגישה ראשונה של צוות התכנון המשותף למשרד לענייני דתות, למשרד התיירות ולעיריית ירושלים בו יציגו המתכננים ומנהל הפרוייקט תפיסת תכנון מפורטת במונחי תכנון מוקדם וכן סוגיות שונות להחלטה.
3. הפגישה נקבעה ליום ג' 2.9.97 שעה 10:30 במשרדי החברה לפיתוח מזרח ירושלים ברח' שמאי 8 ירושלים.

בברכה,

יואל מרינוב
מנכ"ל החברה

העתק: מר א. בלושטיין, מנכ"ל המשרד לענייני דתות
מר מ. ריגל, סמנכ"ל משרד התיירות לפיתוח ויועץ כלכלי לשר
גב' ש. מלכה, המשנה למנכ"ל החברה
מר ש. קורנפלד, תפנית וינד בע"מ, מנהל הפרוייקט

העתק: אדר' ישעיהו אילן
אדר' נחום מלצר
S-7-הכותל101

21/1
24
54

לשכת סגן ראש הממשלה
שר התיירות

י"ח אב, תשנ"ז
21 אוגוסט, 1997

סימוכין: 97-01-17884

לכבוד
מר איתן חיים
מנהל המחוז
המפקח על התעבורה
מחוזות ירושלים והדרום
משרד התחבורה
רח' יפו 97
ירושלים 91008

למר חיים שלום רב,

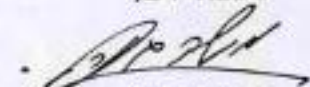
הנדון: מימון תכנית רחבת הכותך המערבי

הריני מאשר קבלת מכתבך מיום 14 ביולי 1997.

ביום 27.7.97 התקיים דיון אצל שר התחבורה בנושא רחבת הכותל המערבי, בו החליט השר כי משרד התחבורה יתן עד 2 מ' ש"ח בשנת 98 בהתאם לבדיקה ואישור מפע"ת מחוז ירושלים בדבר נחיצות חמיטת הפרוייקט בכותל מבחינה תחבורתית.

אנו רואים בהחלטת שר התחבורה כפי שמופיעה בסיכום הדיון מיום 28.7.97 כמבטאת את עמדת משרד התחבורה בנושא.

בכבוד רב,

משה גורל
יועץ השר

מדינת ישראל

משרד התעבורה
המפקח על התעבורה
מחוזות ירושלים והדרום

תאריך: ט' בתמוז התשנ"ז
14 ביולי 1997

מספר: 1

משרד	1
21-7-1997	
7	
97-01-16050	
ז"ר	

לכבוד
מ"ר משה גורל
לשכת שר התיירות
רח' המלך ג'ורג'
ירושלים

מ"ר משה גורל
לשכת שר התיירות
רח' המלך ג'ורג'
ירושלים

מ"ר משה גורל
לשכת שר התיירות
רח' המלך ג'ורג'
ירושלים

לכבוד
מ"ר משה גורל
לשכת שר התיירות
רח' המלך ג'ורג'
ירושלים

נכבדי,

דיון בנושא רחבת הכותל המערבי

קבלתי פרוטוקול דיון בנושא רחבת הכותל המערבי מיום 15/8/97.

בישיבה הודעתי כי משרדנו לא ישתתף בעלות הפרוייקט באשר אין בו התייחסות תחבורתית או בטיחותית וכן כי אין למשרדנו תקציב להשתתפות במימון.

משום מה צויין בפרוטוקול כי הודעתי "משרדנו בודק את הנושא".

בסעיף 6 סיכם שר התיירות כי "ע"מ להביא את התכנית לביצוע מעשי על משרד התעבורה ומשרד התשתיות להשתתף במימון התכנית".

אודה באם יופץ תיקון לסיכום הדיון כפי הודעתי.

בכבוד רב
איתן חיים
מנהל מחוז
המפקח על התעבורה
במחוזות ירושלים והדרום

העתק:
מ"ר נ. לנגנטל, מנכ"ל משרד התעבורה
מ"ר א. לנגר, מנהל אגף בכיר, תח"צ, כאן

משרד התחבורה
הסנהל הכללי

בס"ד

כ"ג בתמוז התשנ"ז
28 ביולי 1997
סיכומים 627

סיכום דיון בנושא: הכותל המערבי

הוכנה תכנית ע"ס 14.2 מ' ש"ח במשך שתי שנות תקציב (97-98).
הפרויקט ינוהל ע"י החברה לפיתוח מזרח ירושלים במימון המשרדים:
דתות, תיירות, משב"ש, בטחון פנים, תחבורה, תשתיות, עיריית
ירושלים).
מבוקשת הסכמת משרד התחבורה להשתתפות בפרויקט.
הצגת התכנית תוך דגש על:
אין הסדרת סובה לאוטובוסים והסדרת גישה של הולכי רגל.
הוכנה תכנית ע"י עיריית ירושלים להעדרת תח"צ כולל חנה וסע
והסעות ציבוריות לכותל.
ע"י תכניות שהועברו למפע"ית עלות פרויקטים תחבורתיים רק 600
אלף ש"ח.
משרד התחבורה יתן עד 2 מ' ש"ח בשנת 98 בהתאם לבדיקה ואישור
מפע"ית מחוז י-ם בדבר נחיצות וזמינות הפרויקט בכותל מבחינה
תחבורתית.

א. בלושטיין:

יואל מרינוב:

אלכס לנגר:

חיים איתן:

שר התחבורה:

רשם: ישי טלאור

שר התחבורה
מנכ"ל המשרד לעיניני דתות
מנכ"ל מת"ח
מנכ"ל החברה לפיתוח מז' ירושלים
סמנכ"ל תכנון ופיתוח, משרד התיירות
מנהל המח' לפרויקטים מיוחדים, עיריית ירושלים
מפע"ית
מפע"ת י-ם והדרום
מנכ"ל המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים
מנכ"ל עיריית ירושלים

משתתפים:

הרב יצחק לוי
אבי בלושטיין
נחום לנגנטל
יואל מרינוב
משה רגל
דורון רכלבסקי
אלכס לנגר
חיים איתן
עודד וינר
רענן דינור

7/17
היום

אל: משה משה יוסף
מאת: משה רגל

27.7.97
משרד החקלאות
מחלקת המנהל
מנהל מחוז
מנהל מחוז
מנהל מחוז

משה

כיום א' 27.7.97 בשעה 13:00

אלף שר התחבורה
הנושא: 'לחבת-הכותל'

עם: באהץ

יואל מילר

עוזב ויני

אבי האוסטיין

(עו הפגישה שחובית זה) בכבוד רב
משה רגל

מ' צ' סמך

גיונה
[Signature]

לשכת סגן ראש הממשלה
שר התיירות

י"ז סיון, תשנ"ז
22 יוני, 1997

סימוכין: 97-01-14426

דיון בנושא רחבת הכותל המערבי
מיום ה- 15.6.97

נוכחים: מר משה קצב - סגן רוה"מ ושר התיירות
מר דוד לייטבק-מנכ"ל, מר חזי צאיג-מנכ"ל החמ"ת, מר משה ריגל-
סמנכ"ל, מר בלושטיין אבי-מנכ"ל משרד הדתות, מר חיים
איתן-המפקח על התעבורה ירושלים-משרד התחבורה, מר רענן
דינות-מנכ"ל עיריית ירושלים, מר יואל מרינוב-מנכ"ל החברה לפמ"י
מר דוד מינגלגרין-חמ"ת, תנ"צ מיקי לוי-סגן מפקד מחוז ירושלים
משטרת ישראל, מר עודד וינר-מנכ"ל המרכז הארצי לפיתוח
המקומות הקדושים, מר ש. בוקשפן-עוזר מנכ"ל משרד הבינוי
והשיכון.

1. מר יואל מרינוב, מנכ"ל החברה לפיתוח מזרח ירושלים הציג תכנית
שיפורים לטווח הקצר ברחבת הכותל המערבי הכוללת עשרה פרויקטים
ולוח הזמנים לביצועם.

2. ההיבטים התקציביים: עלות מימון התכנית: 14.2 מיליון ש"ח.
המשרדים שלהלן הודיעו על נכונותם להשתתף במימון התכנית:
דתות, פנים, שיכון ותיירות.

3. נציג משרד התשתיות לא הודיע על השתתפותו בתכנית.

4. נציג משרד התחבורה הודיע כי הם בודקים הנושא.

לשכת סגן ראש הממשלה
שר הת"רות

-2-

5. עיריית ירושלים:

מנכ"ל עיריית ירושלים הודיע שהעירייה תממן במלואה את תכנית התאורה בעלות של 1.5 מיליון ש"ח.

6. סיכום השר:

א. ע"מ להביא את התכנית לביצוע מעשי על משרד התחבורה ומשרד התשתיות להשתתף במימון התכנית.

ב. ריכוז התקציב:

חשב משרד הדתות ירכז את התחייבויות חשבי המשרדים השותפים לתכנית ויעביר את ההקצבות לשלבי התכנית השונים באמצעות החמ"ת לחברה לפיתוח מזרח ירושלים.

ג. תכנית לטווח ארוך:

1. במסגרת התקציב הבינמשרדי הכולל יש לאתר לקראת תקציב 1998 את המקורות לתקציב התכנון לטווח ארוך בסך של כ- 2 מיליון ש"ח.
2. פורום זה של נציגי המשרדים יהווה את ועדת ההיגוי להכנת שיפורים בתכנית רחבת הכותל לטווח הארוך.

רשם: משה גורל

אגף תכנון ופיתוח

כ"ג תמוז, תשנ"ז

28 יולי, 1997

סימוכין: 97-25-576

אל: השר

הגדרה: מימון תכנית רחבת הכותל המערבי / חלקו של משרד התחבורה

בדיון שקיים היום שר התחבורה בנוכחות מנכ"ל המשרד לעניני דתות, מנכ"ל עיריית ירושלים (במקום ראש העירייה) הודיע שר התחבורה כי משרד התחבורה יקצה סך של 2 מיליוני ש"ח ב- 1998 לפתוח מערך תחבורתי באזור רחבת הכותל המערבי.

בדיון מוקדם שקיימתי עם נציגי העירייה ועם הנהלת פמ"י איתרנו "מנת פתוח תחבורתי" בתחום הרחבה כפי שהגדרנו אותה, המתאימה להגדרות משרד התחבורה. בעקבות אישורו של שר התחבורה יסוכם "הלבוש התחבורתי" בין נציג משרד התחבורה לבין מנכ"ל פמ"י.

בעת הדיון ציין מנכ"ל המשרד לעניני דתות כי לקחת על עצמך לשכנע את השר לתשתיות לאומיות להצטרף לתכנית.

בברכה,

משה ריגל

סמנכ"ל תכנון ופיתוח

ויועץ כלכלי לשר

העתקים:

המנכ"ל

מנכ"ל פמ"י

תיק י-ס/רחבת הכותל

24
24 יוני 1997

הי"ד

לשכת סגן ראש הממשלה
שר התיירות

כ"ד אב, תשנ"ז
27 אוגוסט, 1997

סימוכין: 97-01-18145

לכבוד
מר ראובן קשאני
יו"ר הועדה לשיקום הר הזיתים
רח' החבצלת 12 א'
ת.ד. 10
ירושלים 91000

למר קשאני שלום רב,

הנדון: חילול קברים בהר הזיתים

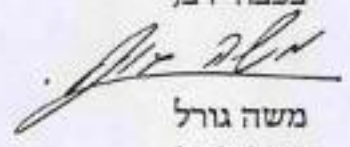
בעקבות פנייתך לכבי סגן רוה"מ ושר התיירות מר משה קצב בנושא חילול הקברים בהר הזיתים, פנה השר אל השר לבטחון פנים מר אביגדור קהלני. בתשובה שנתקבלה מהמשרד לבטחון פנים ובה פרוט מהלך החקירה בפרשה, נאמר כי בעקבות תופעת פגיעה וחילול המצבות בבית הקברות היהודי בהר הזיתים נאסף חומר מודיעיני הקושר מספר חשודים רובם קטינים כבני 13-14, לביצוע העבירה של חילול הקברים.

הוצאו צווי מעצר נגד החשודים בביצוע העבירה, ובחודש אפריל 97, נעצרו ארבעה חשודים ובחקירתם התברר כי פעלו מספר פעמים באיזור הר הזיתים ושברו קברים חאת ע"מ לאסוף מהקברים כסף או אותיות עשויות עופרת. בתום החקירה שוחררו החשודים מפאת גילם, ובמקביל נמשכת חקירת החשודים נוספים.

בסיום החקירה יועברו התיקים לתביעות עם המלצות להעמיד החשודים לדין.

בתקווה שמקרים כאלו לא ישנו בעתיד.

בכבוד רב,

משה גורל
יועץ השר

מדינת ישראל
משרד לבטחון הפנים

ראש המטה
משרד התיירות
לשכת השר
מקבל מסי 16760-97
מטריד 97-2-97

המטה המבצעי שליד השר לבטחון הפנים
ט"ו תמוז, תשנ"ז
20 יולי, 1997

טל': 02-5309950
פקס: 02-5847768

042 - פניות חברי כנסת - ב/204208

- בלמ"ס -

לכבוד
ח"כ משה קצב
סגן ראש הממשלה
ושר התיירות
שר נכבד,

הנדון: חילול קברים בהר הזיתים

1. למכתבך מיום 8.6.97 (מסי' 92-01-13842) בנדון, הנני מתכבד להעביר לעיוונך עותק מכתב שנשלח על ידי מפקד מחוז ירושלים אל לשכת היועץ המשפטי לממשלה.
2. לידיעתך.

בברכה

יוסי לוי
ראש המטה המבצעי

העתק: השר לבטחון פנים

מטה מחוז ירושלים
 לשכת מפקד המחוז
 5 במאי 1997
 טלפון: 02-5391100
 פקס: 02-5391466
 פח/13 1849

לכבוד
 עו"ד נועם סולברג
 עוזר בכיר ליועץ המשפטי לממשלה
 לשכת היועץ המשפטי לממשלה
 יד המפסטים רחוב צאלח -א-דין
 ירושלים

.א.נ.

הנדון: חקירת פרשת חילול מצבות בהר הזיתים
 סימוכין: שלכם 4111/97 מיום 14.4.97

1. בהמשך למכתבי אליך פח/13-1825 מיום 29.4.97 בנושא חילול קברים בהר הזיתים ברצוני לעדכןך בהתפתחויות בנדון.
2. בעקבות תופעת פגיעה וחילול מצבות בבית הקברות היהודי בהר הזיתים נאסף חומר מודיעיני הקושר מספר חשודים, רובם קטינים כבני 13-14, לביצוע העבירה של חילול הקברים.
3. בתאריך 29.4.97 הוצאו צווי מעצר נגד החשודים בביצוע העבירה, ובתאריך 30.4.97 נעצרו 4 חשודים ובחקירתם התברר כי פעלו מספר פעמים באיזור הר הזיתים ושברו קברים וזאת ע"מ לאסוף מהקברים כסף או אותיות עשויות עופרת.
4. בתום החקירה שוחררו החשודים מפאת גילם, במקביל נמשכת חקירת חשודים נוספים. בסיום החקירה יועברו התיקים לתביעות עם המלצות להעמיד החשודים לדין.
5. לידיעתך, ובתקווה שמקרים כאלו לא ישנו בעתיד.

בסמ"ה,

יאיר יצחקי, ניצב
 מפקד מחוז ירושלים

סגן ראש הממשלה
שר הת"רות

ג' סיון, תשנ"ז
6 יוני, 1997

013-

סימוכין: 13847-01-97

לכבוד
מר אביגדור קהלני
השר לבטחון פנים

הנדון: חילול קברים בהר הזיתים

רצ"ב תלונה בעניין מעשי ואנדאליזם בבית העלמין הלאומי בהר הזיתים,
מועברת לטיפולך.

26.06.1997

בברכה
משה קצב

העתקים:
סגן שר הדתות
מנכ"ל החבי לפתוח מזרח ירושלים

זקרון לשיקום הר הזיתים
The Fund for the Restoration of the Mount of Olive.

*אמנון. מאס זאשול, קמחיץ
יה יהיה אפרת חסד ונולד
ובחי"עצו ויה יה אפרת*

ב"ה, ל' באדר א' תשנ"ז
9.3.97

משרד החינוך
לשכת השר

מס' 10902
1444 : 06 א 06

לכבוד
השר משה קצב
הכנסת
ירושלים

מכובדי,

שוב ושוב מחללים קברים ומצבות של אבותנו, שוכני עפר על הר הזיתים ואין מונע את מעשה הוונדליזם. עתה שוב נפגעו וחוללו 35 קברים ומצבות על הר הזיתים ואין מושיע.

אנו מבקשים את התערבותך בכל דרך שהיא למנוע את חילול הר הקודש בירושלים.

מצ"ב תלונות שהגשנו למשטרה בנידון.

בכל הכבוד

ראובן קשאני
יו"ר הועדה לשיקום הר הזיתים

*ה"ו אלו
למק אלו 3
אשר
לד*

חברת קדישא אחירה לעדת הספרדים ובני עדות המזרח בירושלים
UNITED HEVRA KADISHA FOR SEFARADIM AND ORIENTAL JEWS IN JERUSALEM

חוב החכצלת 02 ת.ד. 10 ירושלים 91000 פל' 02-6254371/2 פקס: 02-6231827

מסעות

ישראל

מסעות

יחידה 05-03-1997

טלפון

תאריך קבלת המסעות

אל: אמיליה יצקוב
 סם התלונה

47999435
 סם תעודת זהות/דרכון

אישור בדבר הנשת תלונה

הצהרה:
 אישור זה נועד לצורכי בירורים בענין התלונה בלבד ואיננו תחליף לכל אישור רשמי אחר
 (אישור לחברת ביטוח וכיו"ב).

שם משפחה	שם פרטי	דרגה	אנז' חה"מ
כריס	טליה	נס"מ	[Redacted]

מיוחדת החקירות אסתר פריד

מאשר ביאת כי בתאריך 5.3.97 הנגיש תלונה בחירתנו בענין נפול מלבא

92 מ3מ במקרה החשדים ה-ה'נ"ג'ם ימלא

מספר יומן ב.ב. כאלו מ מספר פ"א *

אישור זה נועד לצורכי בירורים בענין התלונה, אם יגיעו לידיעתך פרטים נוספים בקשר לתלונה הנ"ל -
 נבקשך להעבירם בהקדם האפשרי ליחידה הנ"ל, בטלפון _____
 ולהסתמך על הפרטים המצוינים לעיל.

בכבוד רב

יהודה דרגה

אלה כריס שם פרטי ושם משפחה

אליה הח"מ

נתמ: 3,000 (11.95)

* לחלוף: 005 קיים מס' פ"א
 ב"ר: 3333 (ביטוי 1177) 1133

יחידה _____
טלפון _____
תאריך _____

מס' ת"ז: 3101-10-30
שם המחלקה: 1
מס' ת"ז: 7429435
מס' ת"ז: 7429435

אישור בדבר הגשת תלונה

הערה: אישור זה נועד לצורכי בירורים בעניין התלונה בלבד ואינו תחליף לכל אישור דשמי אחר ואישור לחברת ביטוח וכ"ב.

אנו ת"מ:

שם משפחה	שם פרטי	דדת	מס' אישור
רון	סוקי	סמך	[Redacted]

מיחידת החקירות: קובץ

מאשר בזאת כי הגשת בתאריך 19/2/97 התלונה ביחידתנו בענין ניכוס 13

מלוא קצת הציוד

מספר יומן: 12 מספר ס"א: 76

אישור זה נועד לצורכי בירורים בענין התלונה. במידה ויגיעו לידעתך פרטים נוספים בקשר לתלונה הנ"ל - נבקשך

לחזורים וזליו בהקדם האפשרי ליחידה הנ"ל, בטלפון _____

ולחשתכן על הפרטים המנויים לעיל.

בכבוד רב
תחנת הימורים
מרכז שרות לאזור
חתימה

ימולא במידה ופרטים קיימים.

רשות העתיקות
משרד המנכ"ל

10/08/97
40159

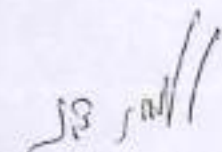
מגדירו ירות ש"ח ושר
18-8-1997
99-01-17685
הח"מ א"ס

לכבוד
מר [REDACTED]
רח [REDACTED]
גילה
ירושלים

שלום,

הנדון: שחזור מדרגנת רובינסון מתקופת הבית השני

קבלנו מכתבך משר התיירות וסגן ראש הממשלה, משה קצב.
הרעיון מקובל עלינו ובדקנו אפשרות לממש אותו בהמשך לחפירה,
שנערכה במקום, אלא שהדבר כרוך היה בבעיות תקציביות ובעיות
נוספות.
אני תקווה שאפשר יהיה לממש רעיון זה בעתיד.

ב ב ר כ ה

אמיר דרורי
מנהל רשות העתיקות

העתקים: מר משה קצב, שר התיירות.

Page 2

סגן ראש הממשלה
שר התיירות

כ"ה תמוז, תשנ"ז
30 יולי, 1997

סימוכין: 97-01-16514

לכבוד
מר
[REDACTED]
רח"ל
גילה
ירושלים

הגדון: מכתבך מיום 17.7.97

מאשר בתודה קבלת מכתבך והעברתי לעיון והתייחסות רשות העתיקות והחב' לפיתוח מזרח ירושלים.

בברכה,

משה קצב

העתקים: מר אמיר דרורי- יו"ר רשות העתיקות.
מר דוד ליטבק- מנכ"ל משרד התיירות.
מר אמנון לורך- יו"ר החב' לפיתוח מזרח ירושלים.

14 באוגוסט 1997

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ

EAST JERUSALEM DEVELOPMENT LTD.

משרד התיירות לש"ח - שר
18-8-1997
91-01-17-111
מס' חשבונית אל

לכבוד
מר [REDACTED]
רחוב
שכונת גילה
ירושלים

מר [REDACTED] הנכבד,

הנדון: שחזור מעלות בית התקיעה (קשת רובינסון)
רחוב הניא החרודיאני
מכתבד לשר התיירות מיום 30.7.97

1. מכתבד שבסימוכין לסגן רוה"מ ושר התיירות הועבר לטיפול והריני מתיחס לתכנון.
2. נושא שיחזור מהלך מדרגות הכניסה להר הבית הידוע "כמעלות בית התקיעה" (קשת רובינסון בגרסה הפופולרית הרווחת...).
- נשקל רבות על ידי הגורמים המקצועיים ובסופו של דבר הוחלט שלא לבצע ובמהלך השנים הקרובות וזאת בשל הסיבות הבאות:
  - 2.1 הגם שבמהלך עבודות החשיפה נתגלו לא מעט אבנים המיוחסות למהלך מדרגות זה, תלק ניכר לא נמצא, או הושחת בשל שימוש משני אינטנסיבי לצורכי בנייה במהלך התקופות שלאחר תקופת הבית השני.
  - 2.2 מדובר בפרוייקט עתיר תקציב, ובהעדר מקורות תקציביים זמינים במהלך השנים הקרובות הוחלט כאמור שלא להתמודד עם סוגיה זו.
3. יחד עם זאת מן הראוי להדגיש כי באתר יותקן שילוט, אשר ימחיש במלל ובציוור האתר כולו ובמוקדו מעלות בית התקיעה.

בברכה,
יואל מרינוב
מנכ"ל החברה

העתק: מר משה קצב, סגן רוה"מ ושר התיירות
מר אהוד אולמרט, ראש העיר
מר אמיר דרורי, מנהל רשות העתיקות
מר דוד ליטבק, מנכ"ל משרד התיירות
עו"ד אמנון לרוד, יו"ר דירקטוריון, פמ"י
S-עמק-מלך-1-67

24
254

נכס דד הנתון לירושלם לשכת: העיר
17-8-1997 נתקבל
מס' 017-0174635 חוסנת אל

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ
EAST JERUSALEM DEVELOPMENT LTD.

10 אוגוסט 1997

Y

לכבוד
 שר האוצר
 עו"ד יעקב נאמן
 קרית בן גוריון
 ירושלים

נכבדי,

הנדון: סיוור בירושלים - העיר העתיקה וסביבותיה

תשעה קבין של יופי ירדו על ירושלים, על חשיפת שמונה מהם אנו אחראים.

למרות יומנד הצפוף, אני משוכנע שתמצא זמן, כפי שמצאו קודמך ורבים אחרים בממשלה זו ובקודמתה, לסייר באתרינו שגולת הכותרת, נכון לימים אלו, הם הקדרון - עמק המלך (מעיר דוד ועד גת שמנים), הכותל וסביבתו והר הזיתים.

נודה לך,

 אמנון לורד
 יו"ר הדירקטוריון

לוטה: כניל

העתקים: סגן רוה"מ ושר התיירות
 חה"כ משה קצב
 ראש העיר חה"כ א. אולמרט
 המנכ"ל - יואל מרינוב

Handwritten notes and signatures at the top left of the page.

13 במאי 1997

פיתוח מזרח ירושלים בע"מ
EAST JERUSALEM DEVELOPMENT LTD.

Handwritten note: 24/5/97

משרד התיירות
לשכת השו"ת
97-02-1239
14.5.97

לכבוד
גב' אלסי
מנהלת לשכת שר התיירות
משרד התיירות

לאלסי שלום,

הנדון: יריד חוצות היוצר 1997

יריד חוצות היוצר ייפתח ביום 13.8.97 ויימשך 10 ימים עד 24.8.97.
כמדי שנה היריד נפתח בטקס חגיגי בהשתתפות שר התיירות, ראש העיר,
ויו"ר פיתוח מזרח ירושלים ביום רביעי 13.8.97.
אודה לך באם תדאגי להקדיש לאירוע זה כשעה. הפתיחה בשעה 19:00.
פרטים נוספים אעביר אליך לקראת מועד פתיחת האירוע.

מכרחה,
[Signature]
שרה מלכה
משנה למנכ"ל

העתק: עו"ד אמנון לורד, יו"ר הדירקטוריון
מר יואל מרינוב, מנכ"ל החברה

S-יריד-97-21

13 במאי 1997

משרד התיירות
לשכת השו"ר
מס' 3.6.97
מס' 3.6.97

לכבוד
גב' אלסי
מנהלת לשכת שר התיירות
משרד התיירות

לאלסי שלום,

הנדון: יריד חוצות היוצר 1997

יריד חוצות היוצר ייפתח ביום 13.8.97 ויימשך 10 ימים עד 24.8.97.
כמדי שנה היריד נפתח בטקס חגיגי בהשתתפות שר התיירות, ראש העיר,
ויו"ר פיתוח מזרח ירושלים ביום רביעי 13.8.97.
אודה לך באם תדאגי להקדיש לאירוע זה כשעה. הפתיחה בשעה 19:00.
פרטים נוספים אעביר אליך לקראת מועד פתיחת האירוע.

בברכה,

שרה מלכה
משנה למנכ"ל

העתק: עו"ד אמנון לורד, יו"ר הדירקטוריון
מר יואל מרינוב, מנכ"ל החברה

S-יריד-97-21

מדינת ישראל משרד התיירות
ס/מנכ"ל לתכנון ופתוח

31.7.97

אל: השר
היאן ביל

מי 388 כ ק

משרד התיירות לשכת השר	
04-8-1997	
נתקבל	
מס' 16815-01-97	
הוספה אל:	אל: מי

בכבוד רב

חשוד זאן

תשרד התחבורה
המנהל הכללי

בסי"ד

מנהל הכלכלה
24/5
24/5

כ"ג בתמוז התשנ"ז
28 ביולי 1997
סיכומים 627

סיכום דיון בנושא: הכותל המערבי

הוכנה תכנית ע"ס 14.2 מ' ש"ח במשך שתי שנות תקציב (97-98). הפרויקט ינהל ע"י החברה לפיתוח מזרח ירושלים במימון המשרדים: דתות, תיירות, משב"ש, בטחון פנים, תחבורה, תשתיות, עיריית ירושלים.

א. בלושטיין:

מבוקשת הסכמת משרד התחבורה להשתתפות בפרויקט.

יואל מרינוב:

הצגת התכנית תוך דגש על:

אין הסדרת סובה לאוטובוסים והסדרת גישה של הולכי רגל.

אלכס לנגר:

הוכנה תכנית ע"י עיריית ירושלים להעדפת תח"צ כולל חנה וסע והסעות ציבוריות לכותל.

חיים איתן:

עפ"י תכניות שהועברו למפע"ת עלות פרויקטים תחבורתיים רק 600 אלף ש"ח.

שר התחבורה:

משרד התחבורה יתן עד 2 מ' ש"ח בשנת 98 בהתאם לבדיקה ואישור מפע"ת מרוז י-ם בדבר נחיצות וזמינות הפרויקט בכותל מבחינה תחבורתית.

רשם: ישי טלאור

משתתפים:

הרב יצחק לוי

אבי בלושטיין

נחום לנגנטל

יואל מרינוב

משה ריגל

דורון רכלבסקי

אלכס לנגר

חיים איתן

עודד וינר

רענן דינור

שר התחבורה

מנכ"ל המשרד לעיניני דתות

מנכ"ל מת"ח

מנכ"ל החברה לפיתוח מז' ירושלים

סמנכ"ל תכנון ופיתוח, משרד התיירות

מנהל המח' לפרויקטים מיוחדים, עיריית ירושלים

מפע"ת

מפע"ת י-ם והדרום

מנכ"ל המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים

מנכ"ל עיריית ירושלים

24
פ-1-14

Handwritten mark resembling a stylized '1' or '7'.

30.7.1997

משרד התיירות לשכת השר
10-8-1997
נתקבל
97-01-17/23
המס' אל

לכבוד
נשיא המדינה
מר עזר וייצמן
ירושלים

נכבדי,

הנדון: סיור בעמק המלך

החברה לפתוח מזרח ירושלים אמונה בעיקר על פתוח התשתיות התיירותיות בעיר ירושלים.
בשנים האחרונות השקיעו משרד התיירות ועיריית ירושלים סכומים ניכרים ביותר בפתוח אתרי התיירות בעיר והעיר היא היום אתר תיירות ברמה בינלאומית גבוהה ביותר ואין לנו ספק שנצליח להפתיעך.
נראה לנו שיהא זה ראוי להזמין לסיור בעמק המלך ובכללו דרום הכותל והכותל הדרומי, הקדרון על הטיילות בו, הר הזיתים והמצפורים הסובבים אותם.
ביקורך יביא אתרים אלו לתודעת הציבור בחו"ל ובארץ והוא נכון בימים אלו.
נודה על היענותך.

נכבוד רב,

אמנון לורד
יו"ר הדירקטוריון

העתקים: סגן רוה"מ ושר התיירות,
חה"כ משה קצב
ראש העיר, חה"כ אהוד אולמרט
יואל מרינוב, מנכ"ל

אגף תכנון ופיתוח
כ"ג תמוז, תשנ"ז
28 יולי, 1997
סימוכין: 97-25-578

משרד התיירות
לשרת השד
מקבל מס' 97-01-16039
בטאריח 3-8-97

לכבוד
מר אילן גבריאלי
מנכ"ל החב' לפיתוח ושיקום הרובע היהודי
בעיר העתיקה בירושלים בע"מ
ת.ד. 14014
ירושלים

הנדון: עיר דוד

מכתבך לסגן רוה"מ ושר התיירות מיום 3.7.97

1. מכתבך למר משה קצב, סגן רוה"מ ושר התיירות, הועבר לטיפולו והריני מתייחס לתכנו.
2. אזור עיר דוד על מכלוליו הארכאולוגיים השונים והמגוונים, נכלל במסגרתו של פרויקט עמק המלך המשותף למשרד התיירות ולעיריית ירושלים, אשר על ביצועו שוקדים אנו באמצעות "החברה לפיתוח מזרח ירושלים" מזה 3 שנים.
3. סגן רוה"מ ושר התיירות אישר אמנם תקציב של 7.6 מיליון ש"ח, אך סדר העדיפות אשר נקבע לניצולו איננו מתייחס לאתר נשוא מכתבך אלא לאתרים אחרים, אשר מצבם מחייב קדימות בביצוע.
4. אנו תקווה כי בעתיד ימצא התקציב אתר פיר וורן ושטח G ואזי נוכל לשקמו.
5. באם חפץ הינך ללמוד תוכניות השיקום לפרטיהן מציע אני לך לפנות למר יואל מרינוב מנכ"ל החברה לפיתוח מזרח ירושלים.

בכבוד רב,
משה ריגל
סמנכ"ל תכנון ופיתוח
ויועץ כלכלי לשר

העתקים: מר משה קצב, סגן רוה"מ ושר התיירות
מר דוד ליטבק, מנכ"ל משרד התיירות
מר יואל מרינוב, מנכ"ל החב' לפיתוח מזרח ירושלים

18/7/97
 24
 52

18/7/97

(להתכתבות פנימית במשרדי הממשלה)

מזכר

התאריך	18/7/97	אל:	מנכ"ל רי"ל
חיק מס		מאת:	המנכ"ל

הנדון:

זכר 9/2

סימוכין: מכרז א' איך קריאתי לסימן בלטה, מאריך 7/9/3.

1. מנקל משיד לאלוף א' מכרז רמ"מ

מ' מתקן אלטה בער לא"י.

2. ללוא זיגוב האלק קמ ל' בקלימ

בקלימ ללוא, קלמ קמ/מל-הל.

א/רה

9/2

מתק: א. בער.

מזכ"ל

משרד התערוכות
 לשכת הער
 20-7-1997
 נתקבל
 מס' 7
 18/7/97
 בלטה א"י

החברה לשיקום ולפיתוח
הרובע היהודי
בעיר העתיקה
בירושלים בע"מ

בית הטשילד.
ככר בתי מחסה.
הרובע היהודי
ירושלים.
ת.ד. 14012, 81140.

הנהלה 02-2881412
מוד כספים 02-288767
אחזקה 02-282008
אתרים 02-284721
פקסמיליה 02-287212

*למח' -
אשרת כהן
5/10/97*

ירושלים, כדף סיון תשנ"ז
3 ליוני 1997
לש- 2403

משרד התיירות
לשכת השך
09-7-1997
נתקבל
97-01-15408
מס' התפנה אל

משרד התיירות
נתקבל מס' 9936
14-7-1997

לכבוד
שר התיירות
מר משה קצב
המלך גורג' 24
ירושלים

אדון נכבד.

הנדון: עיר דוד

קבלנו בברכה את הידיעה כי משרד התיירות בשיתוף עיריית ירושלים החליטו לאחר שנים רבות של הזנחה לפעול לשקום עיר דוד ופיתוחה.

לאור הפירסומים בעתונות בדבר אישור תוכניון לפיתוח עיר דוד בעלות של 7.6 מיליון ש"ח, ולאור העובדה שבעיר דוד מופעל ע"י החברה מחיאון פיר-וורן הזקוק לשיקום ולפיתוח סביבתי דחוף, אנו תמהים על כי לא שותפנו בדיונים הנוגעים לפיתוח עיר דוד ואתר פיר וורן כחלק בלתי נפרד ממנו.

מאחר וכל החפירות בסביבת האתר משליכות על ומחיאון ומשיקות לו אנו מבקשים מכבוד השר לקבל הזמנתנו ולבחון אפשרויות לסייע בפיתוח אתרים תיירותיים בו. על מנת ללמוד את הבעיות הנובעות מפיתוח עיר דוד ושילוב פיתוח פיר-וורן כחלק מהתוכנית הכללית לסייר ברובע היהודי עצמו.

בכבוד רב

אילן גבריאל
מנכ"ל

Page 2